

VERKSAMHETSBERÄTTELSE OCH ÅRSREDOVISNING 2011

STIFTELSEN FÖR KUNSKAPS-
OCH KOMPETENSUTVECKLING

Idé, projektledning och grafisk formgivning: Yra AB
Skribent: Tom Hård af Segerstad
Foto: Johan Olsson
Tryck: Imprima 2012

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

VD har ordet	2
Som en hel galax – skapad på bara sjutton år	4
Forskningssamarbeten är tillväxtmotorer för landets regioner	10
Hälsoteknikcentrum Halland, ett projekt där behoven styr forskningen	13
Många av landets största företag deltar i forskning finansierad av KK-stiftelsen	14
AstraZeneca och Malmö högskola förnyar 100-årig forskning	15
Tjänsteforskning, en profil i världsklass vid Karlstads universitet	16
Hur upplevs IKEA och hur ska ICA Maxi marknadsföra sig?	18
Hur påverkas huden av mjukgörare?	19
NCC och Volvo satsar på robotforskning i Örebro	20
Unik chans för små och medelstora företag	22
En idé som kan höja livskvalitén för miljoner	23
Bruksanvisningar, ett annorlunda område för forskning	24
Intelligenta bilar och andra fordon som sköter sig själva	27
Vård och omsorg – ett viktigt och växande forskningsområde	28
Framtidens massmedia, hur kommer de att se ut?	30
Born global, företag med världen som bas	31
De akademiska resultaten av KK-stiftelsens satsningar är långt över förväntan	32
En tredjedel av landets studenter men bara en tiondel av forskningsanslagen	34
Tre nya KK-miljöer	36
Nya lärosäten är inget att skämmas för	37
Långsiktighet och hållbarhet går hand i hand	38
Uppföljning för utveckling	40
Närmare 60 miljoner beviljade till HÖG-projekt inför 2012	42
Röster från näringslivet	44
Röster från akademien	46
En aktiv deltagare i debatten	48
Viktiga samtal under Småföretagsdagarna	50
Beviljade projekt 2011	42
Styrelse	54
Ledningsgrupp	55

ÅRSREDOVISNING

Förvaltningsberättelse	58
Resultaträkning	65
Balansräkning	66
Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser	68
Noter	70
Revisionsberättelse	76

Sedan KK-stiftelsen bildades har ett stort antal forskningsprojekt mellan akademi och näringsliv genomförts, där medverkande företag stått för halva kostnaden – antingen genom sitt kvalificerade deltagande eller kontant.

De allra flesta har resulterat i nya och/eller bättre produkter och tjänster, fler arbetstillfällen, stärkt konkurrenskraft, tillväxt samt skapat en tydlig akademisk nytta och utveckling. Åtskilliga projekt har dessutom lett till att företag kunnat stanna kvar och expandera i regionen istället för att flytta. En hel del resultat har gett eko internationellt och därför också varit bra för landet som helhet.

Vi på KK-stiftelsen är väldigt stolta över denna utveckling som vi värderar och försätter att driva. Men det finns också smolk i glädjebägaren, och några myter om forskning och samverkan behöver kastas överbord.

MYT ETT: Avancerad forskning kan bara bedrivas på de ”gamla” universiteten

I debatten förespråkas då och då så kallad excellensforskning. Då menas riktigt avancerad forskning, med sikte på internationell ryktbarhet och erkännande. Sådan tarvar miljöer och förutsättningar som finns på de stora, gamla universiteten.

Det finns åsikter om att den samlade svenska forskningskraften späts ut genom att sjutton nya lärosäten etablerats i Sverige vid sidan av de gamla, och genom att de har fått forskningsrättigheter. Därför talas det om att de nya lärosätena bör inlemmas i de gamla.

KK-stiftelsen har sett motsatsen. Svensk forskning har gynnats av att forskningen bedrivs vid de yngre lärosätena. Möjligheterna har blivit fler. Många forskningsmiljöer inom de nya lärosätena kan mycket väl mäta sig med de traditionella universitetens. Dessutom handlar det inte om sjutton isolerade organisationer. De ingår alla i nätverk av samverkan med annan forskning internationellt och med samverkanspartners av olika slag.

Och vad är egentligen bäst för Sverige: Ett nobelpris vart tionde år? Eller att fortsatt höja utbildningsnivån i ytterligare sjutton svenska regioner, få framgångsrika företag att stanna kvar där samt skapa affärsmöjligheter och arbetstillfällen?

I såväl forskning som utredningar framkommer entydigt hur viktigt samarbetet mellan akademi och industri är för framgångsrik forskning – och att det dessutom medför affärsmässiga framsteg.

En färsk så kallad bibliometrisk studie av professor Ulf Sandström över publikationer som tillhör de 5% mest citerade i världen, visar tydligt att fördelningen i stort sett är proportionell mellan Sveriges gamla och nya universitet/

högskolor, i förhållande till andel forskningsanslag. Forskningen är med andra ord lika bra oavsett om den sker på ett gammalt eller ungt lärosäte.

MYT TVÅ: Företagen är enda vinnaren när näringsliv och akademi samarbetar.

I debatten förekommer att samarbeten likställs med styrning, det vill säga att akademien är den förlorande parten i forskning som görs i samarbete med näringslivet eller andra organisationer i samhället. Även här hävdar KK-stiftelsen motsatsen.

KK-stiftelsen har utvärderat samtliga 19 så kallade HÖG-forskningsprojekt som avslutades 2008. Sammanlagt handlade det om en investering på 51 miljoner kronor från vår sida. Till företagen som bidragit med minst lika mycket genom sin kvalificerade medverkan hör Volvo, Tieto, Iggesund Tools, Eon Vattenkraft, Attana, Svensk Växtkraft, FoodTankers, Biodev, 3M och Pelagia Miljökonsult.

För akademins del, och detta har inte varit lika känt tidigare, har dessa 19 forskningsprojekt resulterat i 179 vetenskapliga artiklar, 180 presentationer på vetenskapliga konferenser, påverkat grundutbildningen vid lärosätet i 17 av projekten, gett forskarna nya perspektiv på sina forskningsfrågor, fungerat som katalysator och en hävstång som lett till mer resurser från andra finansörer och mycket annat.

Eller, för att citera Ian Alan Nicholls som är professor vid Linnéuniversitetet: *”Forskarna har fått en god inblick i företagens värld, deras tekniska kompetens och metoder. Vi har gjort saker tillsammans som vare sig vi eller företagen hade klarat på egen hand.”*

Summa summarum

Sveriges tillväxt är summan av tillväxten i hela landet. Ju fler regioner med stark och expansiv ekonomi, desto bättre förutsättningar för att bygga ett hållbart samhälle. Högskolor och universitet behövs, precis som företagssamhet, runt om i landet. Inte bara på några få ställen.

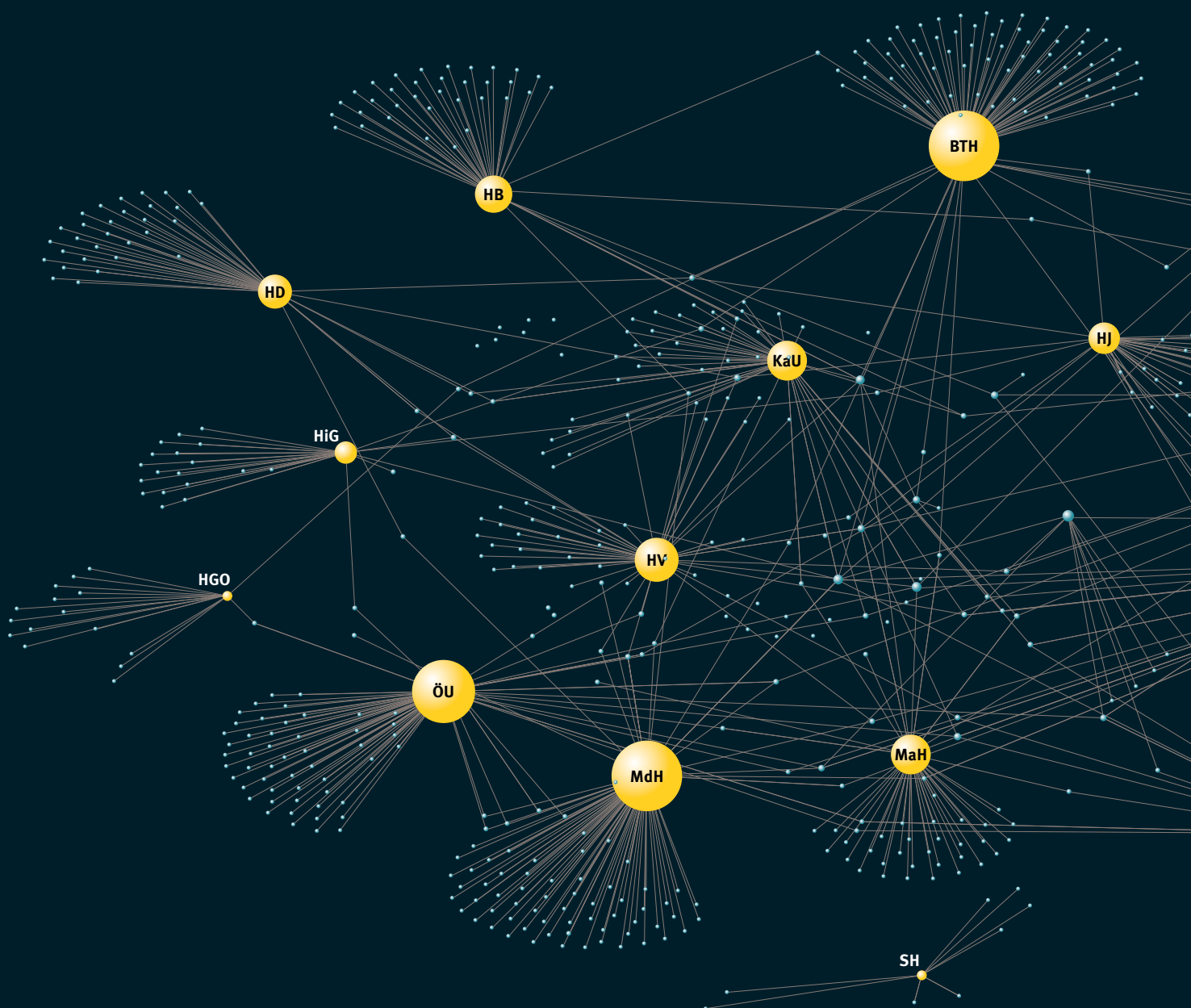
KK-stiftelsen kommer även framgent att verka för att hela Sverige har tillgång till kompetensutveckling och starka forskningsmiljöer inriktade på samverkan. Styrelsen har under året beslutat att öka stiftelsens ambitioner om stöd till forskning och kompetensutveckling för den kommande femårsperioden med ytterligare drygt 100–150 miljoner kronor per år. Detta är pengar som gör en mycket stor nytta. För akademien, för företagen och för Sverige.

*Madelene Sandström
vd för KK-stiftelsen*

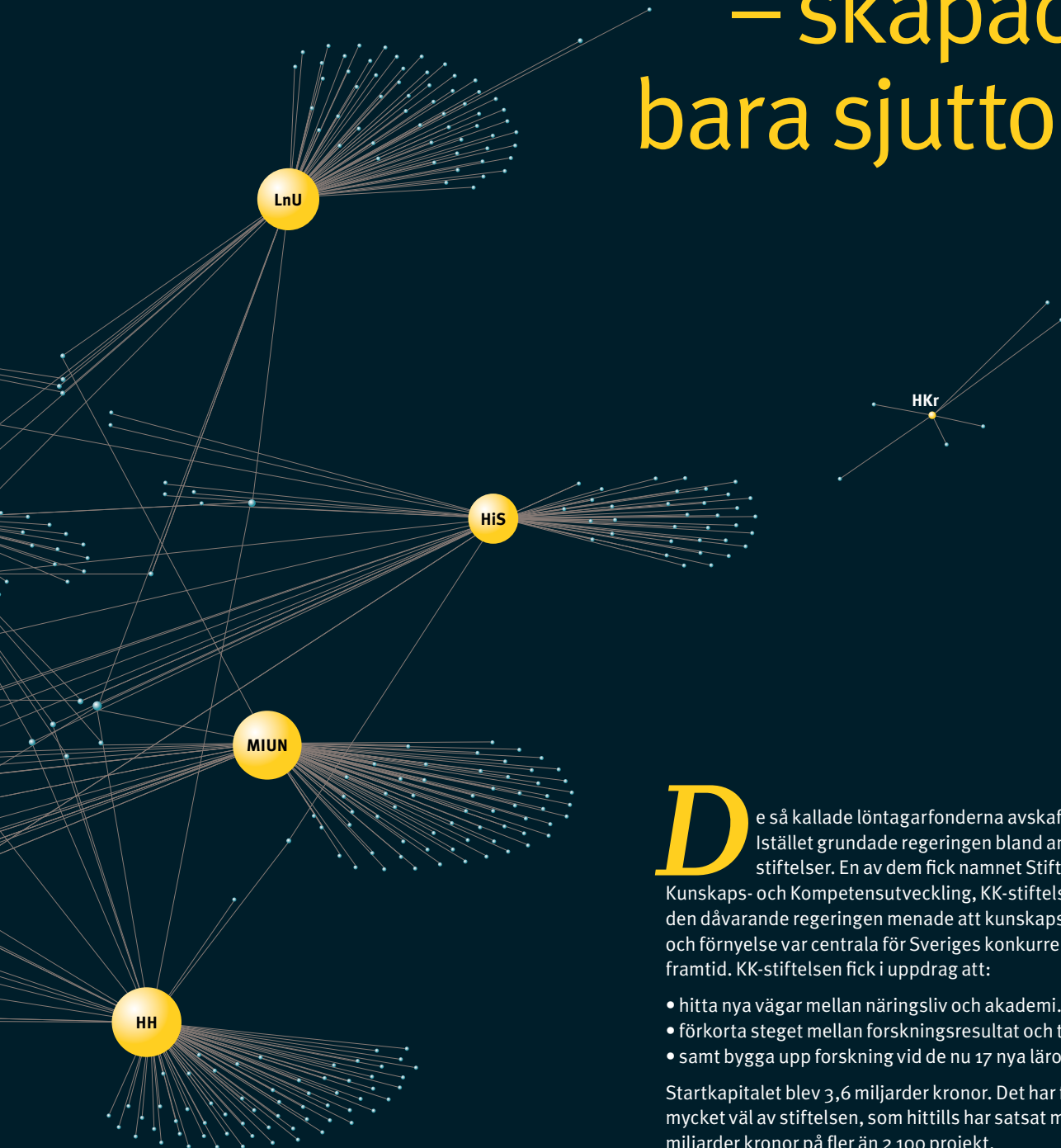
»Vårt stöd gör stor
nytta – för akademien,
för företagen och
för landet som
helhet«

DE FÖRSTA BÄRANDE KONTAKTERNA MELLAN LÄROSÄTEN OCH FÖRETAG TOGS SÅ FORT
KK-STIFTELSENS REGERINGSUPPDRAG VAR ETT FAKTUM. MEN PRECIS SOM INTERNET EN
GÅNG I TIDEN, FICK NÄTVERKET SNABBT ETT EGET LIV. NYA TRÅDAR BÖRJADE SPINNAS
I ACCELERERANDE TAKT. DE GULA STJÄRNORNA HÄR INTILL ÄR DE 17 NYA HÖGSKOLOR
OCH UNIVERSITET SOM GRUNDATS RUNTOM I SVERIGE DE SENASTE DECENNIERNA. MELLAN
DEM OCH FORSKNINGSINTRESSERADE FÖRETAG UTVECKLAS STÄNDIGT NYA KONTAKTER.
IDAG ÄR DE UPPE I ÖVER 2100 FRAMGÅNGSRIKA FORSKNINGS- OCH KOMPETENSUTVECK-
LINGSPROJEKT – DE SMÅ BLÅ PLANETERNA PÅ BILDEN.

Som en hel galax – skapad på bara sjutton år

De så kallade löntagarfonderna avskaffades 1994. Istället grundade regeringen bland annat ett antal stiftelser. En av dem fick namnet Stiftelsen för Kunskaps- och Kompetensutveckling, KK-stiftelsen, eftersom den dåvarande regeringen menade att kunskapsutveckling och förnyelse var centrala för Sveriges konkurrenskraft och framtid. KK-stiftelsen fick i uppdrag att:

- hitta nya vägar mellan näringsliv och akademi.
- förkorta steget mellan forskningsresultat och tillväxt.
- samt bygga upp forskning vid de nu 17 nya lärosätena.

Startkapitalet blev 3,6 miljarder kronor. Det har förvaltats mycket väl av stiftelsen, som hittills har satsat mer än 7,7 miljarder kronor på fler än 2 100 projekt.

En ohejdbar utveckling

Det visade sig redan tidigt att idén hade stor bärkraft.

– Vårt nätverk började snabbt få spunna trådar, säger Stefan Östholm på KK-stiftelsen. Liksom av sig självt, det var inget vi tog initiativ till. Idag ser det ut som en hel galax, när relationerna visualiseras med datateknik.

När forskare har nya resultat och företag nya affärsmöjligheter i sikte, går utvecklingen inte att hejda. Att gifta samman de akademiska och kommersiella världarna med KK-stiftelsen som motor har varit ett lyckokast.

Allt fler trådar spinnas oupphörligt mellan institutioner, forskningsprojekt, företag och enskilda personer. Forskningsiver, entreprenöranda och affärsmässighet visade sig vara en oslagbar kombination.

Idéer skapar idéer

Som den uppmärksamme läsaren lätt kan se på föregående uppslag, löper det trådar inte bara mellan lärosäten och företag, utan också kors och tvärs över hela galaxen. Fruktbara kontakter har inte bara uppstått mellan akademi och näringsliv, utan också ”intergalaktiskt” mellan lärosäten, företag, regioner och kreativa människor. Synergieffekterna är oändliga.

Samarbete mellan forskningsmiljöer

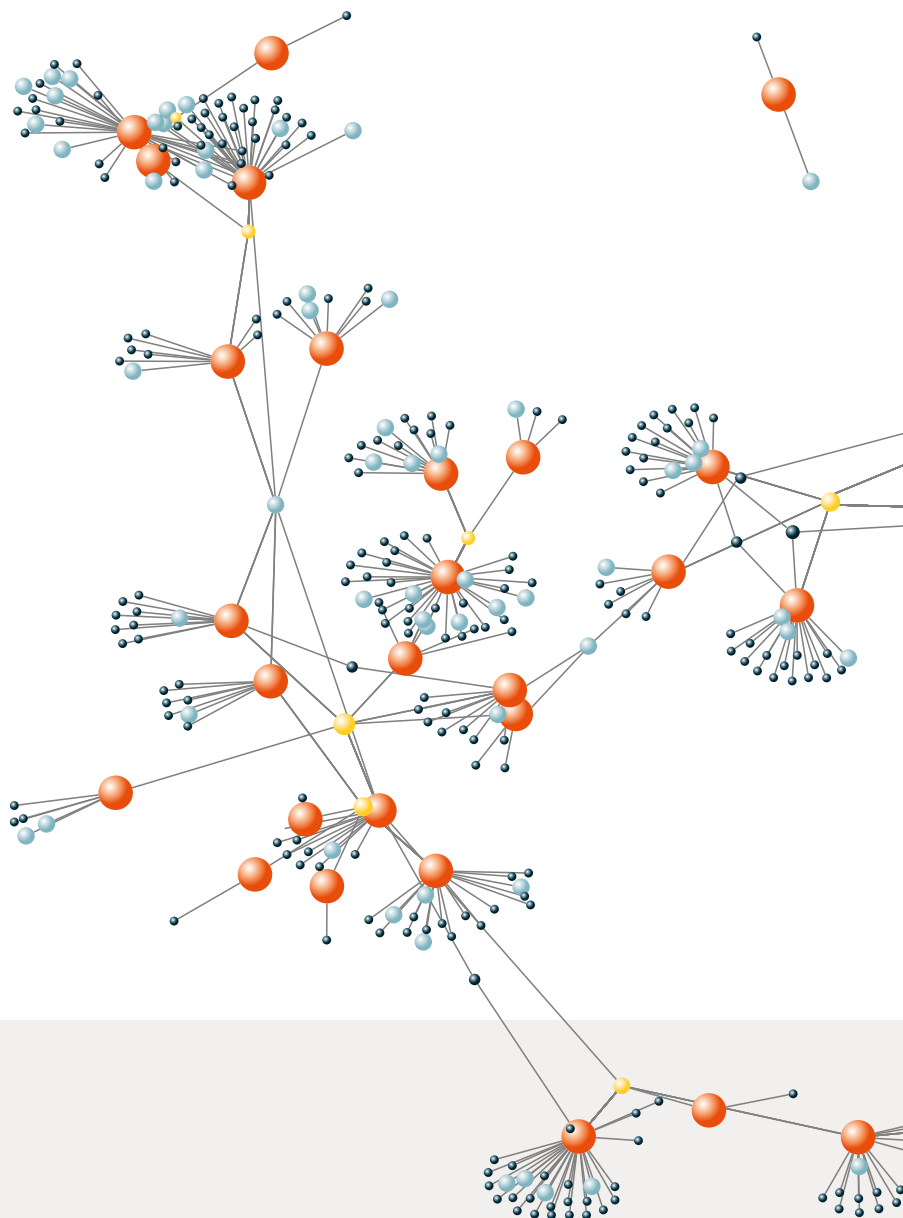
Varje forskningsprojekt mellan akademi och näringsliv involverar en lång rad kontakter och samarbeten.

– Varje forskningsprojekt engagerar inte bara ett lärosäte och ett företag. Ofta ingår flera företag i ett projekt men i olika steg, berättar Stefan Östholm vidare. Lika ofta samarbetar företagen med flera lärosäten.

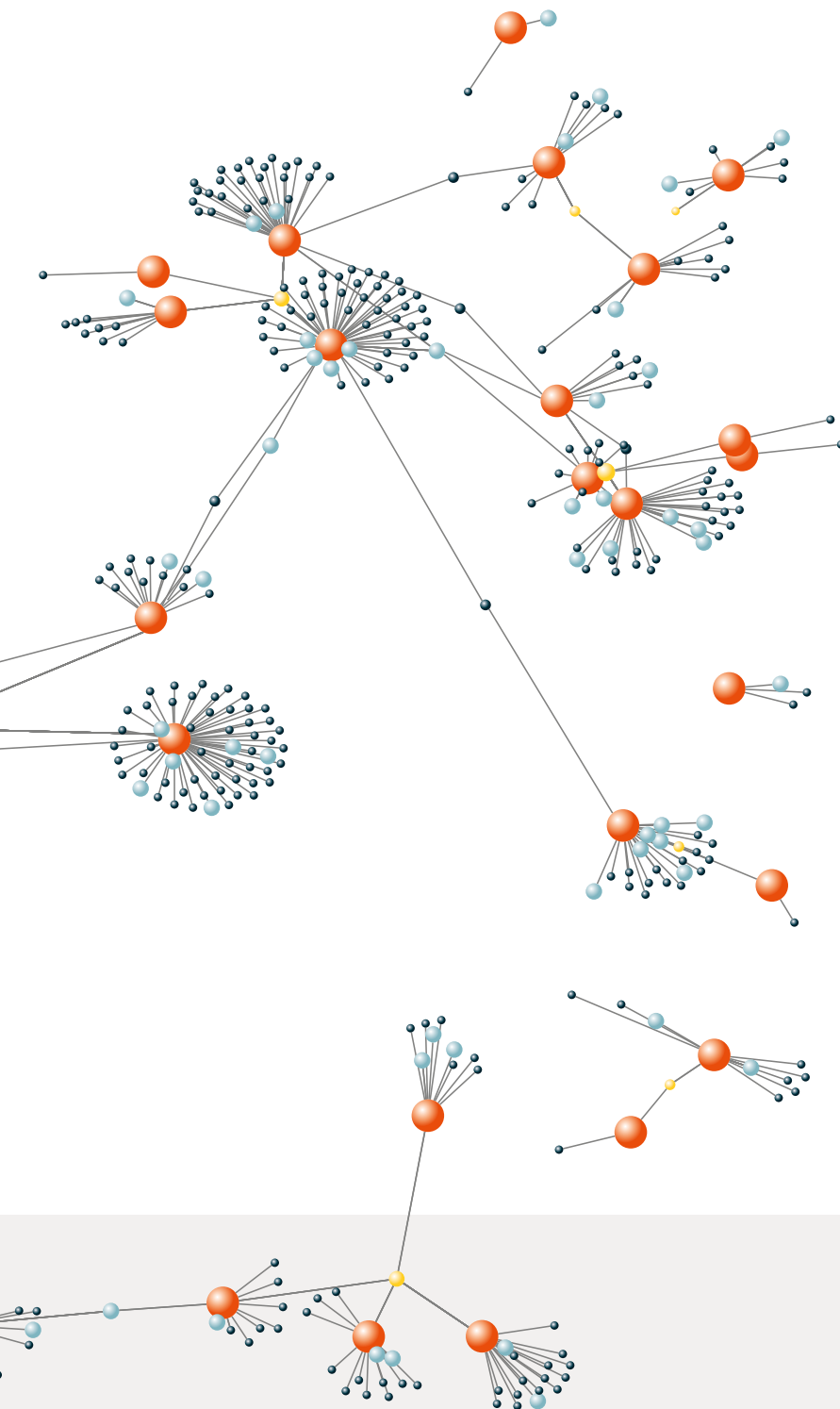
Gynnar varumärket Sverige

Det här stora och betydelsefulla forskningsnätverket har byggts upp på mindre än tjugo år. Grundtanken är att respektive lärosäte och företag finansierar hälften

Projekt som beviljades anslag under 2011

»Vårt nätverk började snabbt spinna sig, liksom av sig självt.«

var i varje forskningsprojekt. Lärosätet i form av pengar från KK-stiftelsen, företaget i form av framför allt arbetskraft men också andra resurser.

– Det sätter press på båda parter att göra sitt yttersta för att nå bästa möjliga resultat, säger stiftelsens VD Madelene Sandström. Samproducerad forskning gynnar dessutom inte bara högskolor och företag i respektive region, utan i förlängningen också svenskt näringsliv och varumärket Sverige som helhet. Det ligger en stor kraft i idén.

Innovationskraft skapar jobb

När Maud Olofsson var näringsminister, betonade hon många gånger att Sverige aldrig kommer att kunna konkurrera med lågprisländerna när det gäller väldigt många varuslag.

– Vår styrka är forskning, kreativitet och framsynthet, sa hon. Till exempel när det gäller miljöteknik och många andra komplicerade områden med stor framtida betydelse.

Maud Olofssons efterträdare Annie Lööf har fortsatt på den linjen och sa hösten 2011 bland annat:

– Vi behöver ökad innovationskraft för att möta globala samhällsutmaningar och ta vara på affärsmöjligheter – och därmed skapa jobb och konkurrenskraft och leverera samhällstjänster med ökad kvalitet och effektivitet.

I anslutning till att KK-stiftelsen beviljade pengar till Mälardalens högskola och Högskolan Väst för att bygga upp varsin forskarskola tillsammans med svensk verkstads- och tillverkningsindustri, var Annie Lööf väldigt tydlig:

– Jag välkomnar satsningen på forskarskolorna eftersom KK-stiftelsen är en viktig länk mellan näringsliv och forskning. Den här sortens samarbete och broar är centralt för att Sverige ska stå sig i konkurrensen och ha en framgångsrik tillverkningsindustri. ■

● Projekt

● Lärosäten

● Företag

● Personer

» Både akademi och näringsliv vittnar om att de knappast nått lika bra resultat var och en för sig. «

O rdet samproduktion går igen i allt som KK-stiftelsen gör. Båda parter tar en sorts risk när de går in med resurser och har olika förväntningar på resultatet. Det gör att alla skärper sig med höjd kvalitet och starkare forskningsgrupperingar som följd. Stefan Östholm är verksamhetschef på Stiftelsen för Kunskaps- och Kompetensutveckling.

– Det är framförallt näringslivet som har byggt nätverket, eller galaxen som vi börjat kalla den. Det är företagen som utgör bryggan mellan forskningsmiljöerna, säger han. Själva har vi aldrig haft nätverksbyggandet på programmet utan har koncentrerat oss helt på att identifiera och finansiera forskningsprojekt samt bygga upp forskningsmiljöer och företagsforskarskolor. Och alltid med kravet att det ska vara i samproduktion med företag.

Vilken kraft!

Många företag samverkar med flera olika lärosäten i sina forskningsprojekt. Och dessutom med flera olika delfinansiärer. På så sätt uppstår nya konstellationer och forskningsmiljöer som i sin tur genererar nya och ibland oväntade resultat.

– Det fantastiska är att vi nu kan se att KK-stiftelsen har sätt frön till grupper som börjat leva sitt eget liv med nya finansiärer och spännande resultat helt utom vår vetskap, men som går att identifiera som en effekt av en eller flera kk-finansierade insatser. Forskning och innovationer kommer fler till del än vi vet om. Galaxen utvecklar sig själv och bidrar på så vis ännu mer till Sveriges bästa, säger Stefan Östholm stolt. Och både akademi och näringsliv vittnar om att de knappast nått lika bra resultat var och en för sig. Vilken kraft! ■

»Varje forskningsprojekt engagerar inte bara ett lärosäte och ett företag.«

I Stefan Östholms datorvisualisering av KK-stiftelsens galaktiska nätverk kan man zooma in de enskilda företagens separata solsystem. Av dem framgår tydligt hur de blivit spindlar i mitten av egna nätverk. Där ingår många personer, forskningsprojekt och ofta flera olika lärosäten. Här är tre exempel:

FOTO: STORA ENSO

STORA ENSO

Stora Enso är en skogsindustri-koncern med 29 000 anställda. Företaget beskriver sig självt som världsledande inom hållbar skogsindustri och formulerar sin mission: Vi ska vinna med lösningar baserade på förnybara råvaror.

En sådan målsättning kräver förstås avancerad forskning, och KK-stiftelsen har sedan 2003 delfinansierat 13 projekt – där Stora Enso på ett eller annat sätt ingått – vid Mittuniversitetet, Karlstads universitet, Malmö högskola, Örebro universitet, Högskolan i Halmstad samt Högskolan i Gävle.

FOTO: TETRA PAK

TETRA PAK

Tetra Pak grundades 1951 i Sverige och tillverkar maskiner och material för engångsemballage för mjölk, juice och andra flytande livsmedel. Företaget har idag huvudkontor i Lausanne i Schweiz och förpackningsfabriker på fem kontinenter.

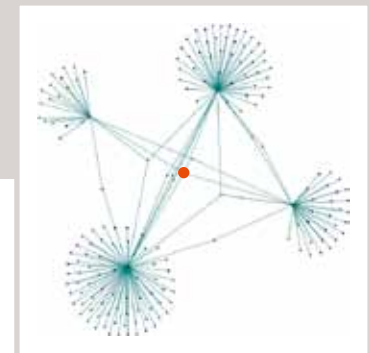
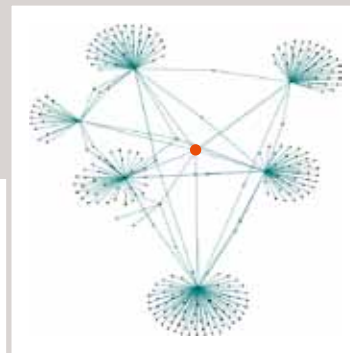
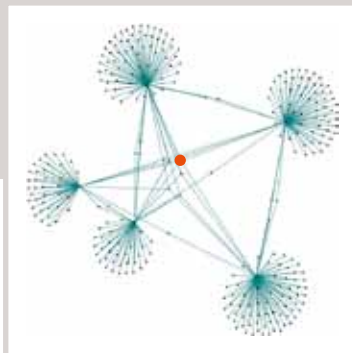
Tetra Pak har alltid varit ett forskningsintensivt företag, och samproduktionen i hittills tio olika KK-finansierade forskningsprojekt går tillbaks ända till 1995. Bland deltagande lärosäten syns Malmö högskola, Högskolan Väst, Högskolan i Borås och Blekinge tekniska högskola.

FOTO: VOLVO

VOLVO POWERTRAIN

Volvo Powertrain är ett bolag inom AB Volvo-koncernen som utvecklar och levererar drivlinekomponenter till alla företagen inom AB Volvo. Med sådana menas motorer, växellådor och drivaxlar. Tillverkning sker i bland annat Skövde och Köping och utveckling i Göteborg och Lyon, Frankrike. Samproduktionen mellan olika forskargrupper och Volvo Powertrain har pågått sedan 1995 och är nu uppe i åtta KK-finansierade satsningar tillsammans med högskolorna i Skövde, Jönköping och Halmstad samt Chalmers.

FORSKNINGSSAMARBETEN ÄR TILLVÄXTMOTORER FÖR LANDETS REGIONER

En del hävdar att det är företagen som är de stora vinnarna i KK-finansierade forsknings-samarbeten. I själva verket har de nya lärosätena kunnat växa och utveckla både undervisning och forskning mycket tack vare just detta samarbete. Det betyder dessutom mycket för landets regioner och Sverige som helhet.

Ett bra exempel är Värmland. Genom att utveckla samarbetsarenor mellan företag och universitet, folkhögskolor och gymnasieskolor strävar man där efter att anpassa utbildningarna bättre efter arbetsmarknadens behov. Ett bra exempel är det regionala utvecklingsprogrammet "Värmland växer".

Processansvarig för programmet är Anders Olsson. Han är strateg inom området Innovativa miljöer i Region Värmland och arbetar med frågor som rör entreprenörskap, företagande, klusterutveckling, forskning och innovation.

På nästa sida berättar han med egna ord om detta.

ANDERS OLSSON ÄR EN AV DRIVKRAFTERNA BAKOM PROGRAMMET VÄRMLAND VÄXER.

”**Rikedom på skog** präglar som bekant vår region. Man kan nog hävda att Värmland har haft ett industriellt kluster inom pappers- och massateknik sedan slutet av 1800-talet. Men det är också en sektor i förändring, och här har forskningssamarbeten med Karlstads universitet betytt mycket. Forskningsmiljön CTF, Centrum för Tjänsteforskning, har blivit världsledande på sitt område, enligt min mening mycket tack vare KK-stiftelsen. Med dem som återkommande finansierar har CTF till exempel haft mycket lyckade samarbeten med en klassiker inom värmländsk industri, nämligen Billerud. Genom studier av kundbeteenden ända från skog till butik har man gemensamt kunnat ändra företagets färdriktning från traditionellt pappersbruk till modernt förpackningsföretag. Samarbetet har även lett till en professur som finansieras av Region Värmland och Karlstads universitet.

Ett annat exempel är att CTF tillsammans med organisationer som Metso, Uddeholm Tooling och Kompetenscentrum Stål & Verkstad har skapat strategier, processer och affärsmodeller för att utveckla företag med en tjänstelogik. Denna forskning ledde till att forskningsprofilen ”Tjänsteinnovationer för uthålliga affärer” kunde etableras 2011 med stöd av KK-stiftelsen – vilket i sin tur bådade för tillsättandet av en professur.

Nya professorer är en viktig bieffekt av nya forskningsmiljöer. 2010 satte vi på Region Värmland som mål att vara med och finansiera tio nya professorer på Karlstads universitet. Redan nu har vi åtta klara, mycket tack vare KK-stiftelsen. Ny forskning, nya affärsidéer, nya företag, nya professorer, fler forskare, fler arbetstillfällen och så vidare – det blir en positiv spiral för hela regionen.

»Forskningsmiljön CTF har blivit världsledande, mycket tack vare KK-stiftelsen.«

Tillsammans med Dalarna och Gävleborg erövrade vi för övrigt RegioStars Award 2011 – Europakommissionens utmärkelse till innovativa projekt inom ramen för Europeiska regionala utvecklingsfonden. Prisutdelningen skedde den 23 juni vid en högtidlig ceremoni i Bryssel. I Region Värmlands nätverk ingår 4–5 lärosäten, 15 kluster, 700 företag, 55 000 anställda samt ett samspel med OECD. Värmland nämns också som ett bra exempel på samverkan i EU-rapporten 'Connecting Universities to Regional Growth: A Practical Guide'.” ■

ANDERS OLSSON, STRATEG INNOVATIVA MILJÖER, REGION VÄRMLAND

Hälsoteknikcentrum Halland, ett projekt där behoven styr forskningen

– INNOVATIONSSYSTEMET I HÄLSOTEKNIK ÄR ETT LYSANDE EXEMPEL PÅ HUR KK-STIFTELSENS SATSNINGAR PÅ FORSKNING OCH INNOVATIONSSTÖD TILL FÖRETAG (EXPERTKOMPETENSPROGRAMMET) HAR SAMVERKAT TILL ETT INTERNATIONELLT UPPMÄRKSAMMAT INNOVATIONSSYSTEM.

Så säger Bertil Svensson som är professor i datorsystemteknik, Sektionen för informationsvetenskap, data- och elektroteknik vid Högskolan i Halmstad.

Hjärtat i denna verksamhet heter Hälsoteknikcentrum Halland (HCH), ett treårigt utvecklingsprojekt som startade i augusti 2009 med syfte att öka konkurrenskraften hos regionens hälsoteknikföretag, såväl nationellt som internationellt.

– Vi tror att Högskolan i Halmstad och Halland har varit mycket betydelsefulla för att projektet nått så bra resultat, intygar bland andra Catarina Dahlf, regiondirektör i Halland. Högskolan är en utmärkt miljö för gränsöverskridande projekt mellan olika discipliner.

– Ibland kan ett projekt starta i fel ända. Man fokuserar på en ny teknik, där man febrilt söker nya användningsområden. Ofta glömmer man då själva behoven, om det finns en marknad för produkten/tjänsten. Om man istället börjar med behoven/problemen/utmaningarna och utifrån dem försöker hitta lösningar, blir slutresultatet bättre.

Nya företag, nya arbetstillfällen

Inventeringen av behoven är kärnan i HCH:s arbete. Möjligheten att utnyttja olika forskarmiljöer från ett brett område är en annan nyckel till framgången. Det är slående hur många olika forskningsområden man använt sig av i de olika projekten. Regiondirektören vill peka på några tydliga framgångar:

- Vi har fått fram flera nya produkter/tjänster som invånare och personal fått nytta av.
- Vi har skapat nya arbetstillfällen.
- Vi har skapat nya företag.
- Vi har bidragit till utveckling hos befintliga företag.
- Vi har skapat gränsöverskridande forskning och utveckling såväl inom högskolan som mellan offentlig och privat verksamhet.
- Vi har skapat flera patentansökningar, som förhoppningsvis resulterar i patent.
- Vi har skapat förutsättningar för att bättre kunna utveckla kvaliteten inom vård och omsorg.

HCH har på tre år, vilken är kort tid i sammanhang som dessa, skapat något helt nytt som Halland och hela Sverige kan få mycket glädje av i framtiden. Det bygger på regional närhet och samarbete mellan tre viktiga parter: Högskolan i Halmstad, Region Halland och Näringslivet. Tillsammans stärker det Hallands tillväxtförmåga.

– Det är nu viktigt att HCH ges möjlighet att bygga en långsiktigt hållbar modell för framtiden. Detta bör vara en självklar del i den regionala tillväxtpolitiken, den kommande sammanhållningspolitiken och statens forsknings- och innovationspolitik. ■

Källa: Ett debattinlägg i tidningen Dagens Samhälle i januari 2012 under tecknat av Catarina Dahlf, Region Halland, Bertil Allard, Styrelseordförande Hälsoteknikalliansen och Hörsam samt Mikael Alexandersson, Rektor Högskolan i Halmstad.

MÅNGA AV LANDETS STÖRSTA FÖRETAG DELTAR I FORSKNING FINANSIERAD AV KK-STIFTELSEN

MÅNGA TROR ATT DE STÖRSTA FÖRETAGEN VÄNDER SIG TILL DE STÖRSTA, ÄLDRE UNIVERSITETEN NÄR BEHOV AV FORSKNING UPPSTÅR. SÅ ÄR DET DOCK INTE. VOLVO, IKEA, ASTRAZENECA, NCC, ICA MAXI, TELIA SONERA... DET ÄR BARA NÅGRA AV DE STORFÖRETAG SOM MEDVERKAR I VIKTIGA OCH FRUKTBARA FORSKNINGSPROJEKT MED ETT ELLER FLER AV SVERIGES NYA UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR.

AstraZeneca och Malmö högskola förnyar 100-årig forskning

Biofilms – Research Center for Biointerfaces' – det är namnet på en forskningsmiljö som grundades 2005 på Malmö Högskola för att tillsammans med industrin bli ett internationellt erkänt forsknings- och utbildningscentrum inom området biofilmer och biologiska gränssytor. Mellan 2005 och 2012 har Biofilms mer än fördubblats och omfattar idag 35 forskningsprojekt och 42 industripartners. Föreståndare är Anna Holmberg, fil dr i fysikalisk kemi.

– Ett av projekten inom Biofilms är *Hydration. Interactions between pharmaceutical materials and water*. Där har vi tillsammans med AstraZeneca utvecklat en ny teknologi som har visat sig värdefull för svensk industri som helhet, berättar doktor Holmberg.

Hur bakar man ett piller?

Hydration-projektet handlar bland annat om att finna den idealiska sammansättningen för medicinpiller. Lars-Erik Briggner på AstraZeneca förklarar gärna:

– När man ska "baka" exempelvis ett piller, är det endast till en mindre del själva läkemedlet som är avgörande för att det ska bli en produkt av rätt kvalitet. I själva verket är det mestadels tillsatssämnenas egenskaper som avgör hur väl en tablett betar sig under alla förhållanden den utsätts för. Det är därför extremt viktigt att ha omfattande kunskaper om dessa egenskaper. Vårt forskningssamarbete med

Malmö högskola har lett till en markant kunskapshöjning beträffande viktiga tillsatssämnen som MCC och Xanthan-gummi. Det har givit gynnsamma effekter som robustare tillverkningsprocesser, högre/jämnare kvalitet på de färdiga medicinerna och utökade möjligheter att skapa optimala frisättningar av läkemedlet i människokroppen.

LARS-ERIK BRIGGNER.
FOTO: ASTRA ZENECA

Övåntade resultat

Ledare för projektet på Malmö högskola är fil dr Vitaly Kocherbitov från Ryssland.

– I vår forskning tillsammans med AstraZeneca har vi alltså studerat hur olika tillsatssämnen, excipienter på akademiskt språk, betar sig under påverkan av fukt. Vanliga sådana ämnen i farmakologiska material är cellulosa och polymerer. Under resan från tillverkning till upptag i människokroppen utsätts ett piller för alltifrån enstaka molekyler av H₂O till olika grad av fuktighet, vatten och till slut människans kroppsvätskor. Vi har bland annat använt oss av en ny, unik teknik som kallas sorption calorimetri. Arbetet har lett till nya aspekter av forskning som pågått i minst hundra år, vilket vi kanske inte väntat oss. Kombinationen av kunskap, kompetens och utrustning mellan oss och AstraZeneca har varit mycket fruktbar. Vår gemensamma forskning har hittills publicerats i två uppmärksammade studier. ■

CTF, CENTRUM FÖR TJÄNSTEFORSKNING, HETER ETT MÅNGVETENSKAPLIGT FORSKNINGSCENTRUM VID KARLSTADS UNIVERSITET. DET BILDADES REDAN 1986 OCH HAR GENOM ÅREN UTVECKLATS TILL EN AV VÄRLDENS FRÄMSTA FORSKNINGSMILJÖER GÄLLANDE TJÄNSTER OCH VÄRDESKAPANDE GENOM TJÄNSTER.

Tjänsteforskning, en profil i världsklass vid Karlstads universitet

CTF har ett omfattande samarbete med näringsliv och offentliga organisationer och består i dag av 60 forskare och forskarstuderande inom företagsekonomi, arbetsvetenskap, sociologi, religionssociologi och psykologi. Målsättningen är att ständigt ligga i framkanten av den internationella forskningsfronten. KK-stiftelsen har länge varit en betydande finansiär av projekt inom CTF.

Föreståndare för CTF är Patrik Larsson, professor i arbetsvetenskap. Forskningsfältet handlar om arbete i tjänstesektorn där han fokuserar på hur möten mellan anställda och verksamhetens kunder organiseras och upplevs. De pågående två forskningsprofilerna vid CTF är 'The New Service Economy+' 2011–2013 samt SISB, 'Service Innovation for Sustainable Business' 2011–2019.

52,3 manårs arbete

De föregicks av 'The New Service Economy' 2002–2007 med sammanlagt 28 doktorander och forskare samt fjorton företag, däribland Telia Sonera, Volvo Aero, Länsförsäkringar och Uddeholm Tooling.

– När vi såg tillbaka på det sjätte och sista året i forskningsprofilen, visade det sig att vi sammanlagt haft 276 kandidat- och magisterstudenter som tillsammans lagt ned 52,3 manår av projektarbete hos de medverkande företagen, säger Patrik Larsson. En del av våra studenter fick dessutom jobb i partnerföretagen. Till exempel Ellen Scott, som idag jobbar som personalutvecklare på Uddeholm AB.

Möjligheter som annars varit omöjliga

– Men de allra flesta studenterna hamnade förstås i andra verksamheter och är idag våra ambassadörer ute i näringsliv och offentlig förvaltning, fortsätter professor Larsson. Det är vår förhoppning att de ska påverka användardriven tjänsteutveckling i företagen under många år framöver. En omfattande undersökning som vi gjorde av dem visade att de i högre utsträckning än andra studenter fick jobb, och dessutom bra jobb. De känner att de haft nytta av den teoretiska verktygslådan och har dragit nytta av att ha varit "miniforskare" i det dagliga arbetet.

Intervjuer med kontaktpersonerna på företagen, till exempel Bengt-Olof Elfström, forskningsdirek-

PATRIK LARSSON,
FÖRESTÅNARE FÖR CTF

» Ett skolboksexempel på hur det ska gå till. «

tör på Volvo Aero, visar att viktiga drivkrafter för företagens medverkan i profilen har varit möjligheterna att få tillgång till akademisk kunskap till rimliga kostnader tillsammans med hjälpen att studera och utvärdera verksamheten på unika sätt som annars inte varit möjliga.

”Ett skolboksexempel”

Patrik Larsson på Centrum för tjänsteforskning är full av entusiasm för samverkan med näringslivet:

– Det har givit oss forskare enastående möjligheter att lära från partnerföretagen och att omsätta denna kunskap på den akademiska arenan.

Detta långsiktiga samarbete, med tillgång till varandras resurser och en öppen dialog kring resultat och tillämpningar är tämligen sällsynt – åtminstone om man jämför med många andra länder. Det har resulterat i ett fyrtiotal vetenskapliga artiklar, såväl inom projekten som i samarbete med andra forskare.

– Under 2007 hade vi dessutom fem disputationer med anknytning till ’Den nya tjänsteekonomin’, tillfogar Patrik Larsson.

Med stöd av Strukturfonderna och Region Värmland har profilens forskare engagerat sig i de företagskluster kring IT, förpackningar, stål och verkstad som finns i Värmland. I den nya långsiktiga forskningsprofilen SISB ligger fokus på innovationsfrågor i detaljhandel och verkstadsindustri. I programmet ingår en mix av regionala och nationella företag.

Region Värmlands näringslivsstrateg, Anders Olsson, beskriver utvecklingen som ”ett skolboksexempel på hur det kan och ska gå till”. ■

Hur upplevs IKEA och hur ska ICA Maxi marknadsföra sig?

På föregående uppslag nämns två forskningsprofiler som startades på Karlstads universitet 2011 med KK-stiftelsen som finansär: 2-åriga 'The New Service Economy+' samt 6-åriga SISB, 'Service Innovation for Sustainable Business'. Här berättar vi mer.

THE NEW SERVICE ECONOMY+

Syftet är att skapa generella och teoretiska resultat gällande kundupplevelser. Tillsammans med företagen IKEA Karlstad, Telia Sonera, Ergonomidesign och Tobii Technology AB undersöker forskarna olika aspekter av kundupplevelser – från skyltning och varornas placering i butiken till konsumtionsmönster och butiksmiljön i stort. Vid studierna används bland annat utrustning för eye-tracking.

Kundens resa genom IKEA

IKEA:s verksamhet är baserad på självbetjäning. Därför är ledningen intresserad av hur kunderna använder och upplever företagets självbetjäningstjänster – och hur dessa påverkar totalupplevelsen av företaget.

Bo Edvardsson är professor i företagsekonomi vid CTF:

– Vi fokuserar på kritiska händelser och söker efter detaljerade beskrivningar av hur kunden upplever IKEA, varför olika händelser uppfattas som positiva respektive negativa, varför händelserna uppstod och vad som blev resultatet. Vi frågar respondenterna om "kundens resa" före, under och efter besöket på varuhuset. Målet är en modell för hur tjänstesystem och upplevelserum formar kunders samskapande av värde.

Seeing is believing

Mängder av produkter tävlar om kundens uppmärksamhet i en butik. Forskning om förpackningar och uppmärksamhet är fram tills idag baserad på studier gjorda i labbmiljöer. Det är därför av stor vikt att utreda hur teorierna står sig i en verklig miljö.

Joakim Karlsson, Area Manager/Scandinavia & Russia på Tobii Technology AB:

– Idag används våra produkter på en global nivå inom liknande forskningsområden som CTF är verksamma inom. Vi tror att det är ett viktigt framtidsområde som behöver utvecklas.

Christer Johansson, ICA Maxi, Karlstad:

– Jag fascineras av möjligheten att lära känna mina kunder och är alltid hungrig på att veta mer om dem. Samarbetet med CTF hjälper till med det och får mig även att tänka i nya banor.

ANDERS GUSTAFSSON, PROFESSOR I FÖRETAGSEKONOMI HOS CTF STUDERAR KUNDUPPLEVELSEN I VERKLIG MILJÖ HOS CHRISTER JOHANSSON PÅ ICA MAXI I KARLSTAD.

Erik Wästlund, psykologie doktor vid CTF:

– Det är fantastiskt roligt och lärorikt att kunna studera människors blickbeteende i naturliga miljöer. Även om vi tidigare studerat beslutsprocesser i labbmiljö gör samarbetet med Tobii att vi kan lyfta våra studier ytterligare en nivå.

Designpraktik nyckel till värdeskapande.

Diskussionen kring kundvärde handlar alltmer om hur värde samskapas mellan kund/användare och företag. Företag som använder design i sitt innovationsarbete är mer framgångsrika och uppfattas som mer innovativa.

Malin Orebäck, Ergonomidesign AB i Stockholm:

– Samarbetet med forskningen ger oss möjligheter att reflektera över vår egen yrkesverksamhet, vilket det inte alltid finns utrymme för i det vardagliga arbetet. Samarbetet med CTF ger oss värdefulla nya kontakter och nätverk. Vill man vara ledande inom designprocesser och metoder gäller det att ligga i framkant inom forskningen. Många av våra kunder efterfrågar världsledande expertis, och då är vår egen kunskap och vårt akademiska nätverk extremt viktiga.

Katarina Wetter Edman, doktorand i designmanagement, CTF:

– De flesta studier som gjorts kring design och relation till användare är baserade på studentprojekt, alterna-

tivt på väldigt avgränsade sammanhang. Dessutom är de fokuserade på relationen designer/användare. Samarbetet med Ergonomidesign låter oss vara med i det ordinarie arbetet som de har med sina kundföretag. På det viset kan vi tydligare undersöka just designens roll i skapandet av värde med användare.

SERVICE INNOVATION FOR SUSTAINABLE BUSINESS

Inom ICA Maxi är man intresserad av hur man ska jobba med marknadsföring i framtiden. Tillsammans med CTF på Karlstads universitet bedriver man därför konsumentbeteendestudier inom ramen för projektet 'SISB'. Frågeställningar som undersöks är hur kundrelationer, marknadskommunikation och bemötande påverkar kundupplevelser.

Anders Gustafsson, professor i företagsekonomi, CTF:

– De flesta experiment på universitet, både i Sverige och utomlands, sker med studenter och i en starkt kontrollerad miljö. Samarbetet med ICA Maxi ger oss möjlighet till att studera vad som påverkar kundupplevelser i en verklig miljö med alla de problem och möjligheter det ger. Tillsammans med ICA Maxi har vi fått arbeta med påverkan av musik, gåvor, bemötande och direktreklam i butiker. Experimenten har genererat stort internationellt intresse och vi har forskare som reser till Karlstad och CTF för att kunna genomföra experiment med oss. ■

Hur påverkas huden av mjukgörare?

KONSUMENTNÄRA FORSKNING MELLAN HÖGSKOLA, FÖRETAG OCH INSTITUT

»KK-stiftelsens finansiering är en betydande faktor för att få samarbetet tillstånd.«

Ett bland flera forskningsprojekt med anknytning till apotek är 'Humectants and their mechanisms in skin' (Mjukgörare och deras verkningsmekanismer i huden). Det är ett HÖG-projekt som har pågått sedan 2010 på Malmö högskola och ett mycket bra exempel på forskningsprojekt med flera involverade parter, både företag och institut. Dit hör ACO Hud Nordic AB, Eviderm Institute AB, Ytkemiska Institutet YKI och Q-Med.

ACO Hud Nordic är ett av samarbetsföretagen

Johan Engblom är tekniker i biofysikalisk teknologi och docent i läkemedelsteknologi vid Malmö högskola:

– Eksem är förmodligen den vanligast förekommande hudåkomman. Nya data tyder på att atopiska eksem kan vara en primär orsak till dysfunktionell hudbarriär med konsekvenser även för utveckling av astma och i förlängningen även psoriasis, iktyos, rosacea och acne. Barriärsjukdomarna har ökat under ganska kort tid, vilket tyder på att miljöfaktorer kan ha en större inverkan än genetiska förändringar. Eftersom kosmetika och andra topikala formuleringar kommer i närmare kontakt med vår kropp än många andra produkter, är det angeläget att fundera över hur dessa påverkar barriärfunktionen och hudens torrhet/fuktighet. I projektet ställer vi tillsammans med ACO Hud Nordic och övriga näringslivspartners frågan: "Hur fungerar fuktgivare och vilka effekter kan de ha på hornhudens lipidstruktur och barriärpermeabilitet när de används som mjukgörande medel?"

◀ Ulf Åkerström, Manager Formulation and Medicine på ACO HUD Nordic AB:

– Samarbetet inom projektet har gett oss en kontaktyta inom akademien, med dess tillgång till ny kunskap och nya tekniker. Det har breddat vår sammanlagda kompetens och ger oss möjligheter till en mer tvärfunktionell angreppsvinkel vilket ökar möjligheten att bättre kunna förstå hur huden påverkas av olika ämnen. Sammantaget ger det oss möjligheter att framöver kunna erbjuda bättre och än mer konkurrenskraftiga produkter för de hudproblem och behov som finns. KK-stiftelsens finansiering är en betydande faktor för att få samarbetet tillstånd. ■

NCC och Volvo satsar på robotforskning i Örebro

DE KALLAS AUTONOMA – ALLTSÅ FORDON, MASKINER OCH VERKTYG SOM SKÖTER SIG HELT SJÄLVA. EN STOR FÖRDEL INTE MINST VID RISKABELT ARBETE, BLAND ANNAT I GRUVOR. HÄRINTILL SYNS TILL EXEMPEL EN FÖRARLÖS HJULLASTARE. APPLIED AUTONOMOUS SENSOR SYSTEM (AASS) VID ÖREBRO UNIVERSITET BEDÖMS SOM EN AV VÄRLDENS TRE FRÄMSTA FORSKNINGSMILJÖER INOM "MOBILE ROBOT OLFACTION". MÅNGA STORA FÖRETAG SÖKER SIG TILL AASS FÖR ATT BEDRIVA FORSKNING MED KK-STIFTELSEN SOM DELFINANSIÄR.

Spetsforskning i 'Säker och Autonom Navigering' (SAUNA)

Ett projekt inom forskningsmiljön AASS i syfte att utveckla andra generationens tunga autonoma entreprenadfordon. Industripartners är Atlas Copco Drills, Danaher Motion och Fotonic. Projektet är pågående och finansieras med de pengar från Profil+ som AASS erhållit av KK-stiftelsen.

◀ Autonoma hjullastare för effektiv hantering av heterogena material

Även detta är ett projekt inom forskningsmiljön AASS i syfte att utveckla ett autonomt hjullastar-system med kapaciteten motsvarande 70% humanstyrt arbete, men till endast 70% av bränsleförbrukningen. Industripartners är NCC och Volvo CE, och testmiljön gäller NCC:s asfaltsproduktion i Örebro. Projektet är i slutfasen och finansieras via HÖG.

Komponentbaserad modellutveckling för lättviktsrobotar, ISRA

Här har man ägnat sig åt utveckling och utvärdering av nya typer av mekanik- och elektronikkomponenter samt tillhörande reglerstrategier för lättviktsrobotar. Forskningen ska bädda för nya robotapplikationer, där människor och robotar kan vistas i samma arbetsmiljö. Projektet genomfördes 2009–2011 och var ett samarbete mellan ABB Corporate Research och AASS vid Örebro universitet. ■

UNIK CHANS FÖR SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG

FÖRETAG AV ALLA STORLEKAR VITTNAR OM SAMMA SAK:
DET KK-STIFTELSENFINANSIERADE FORSKNINGSSAMARBETET
MED NYA UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR ÖPPNAR DÖRRAR
SOM ANNARS VORE STÄNGDA.

En idé som kan höja livskvaliteten för miljoner

När företagens resurser och affärsmässighet gifts ihop med lärosätenas forskarvana och framtidsvisioner, kommer det slitna uttrycket "1+1=3" till god användning. Inte minst gäller detta för landets små och medelstora företag. Ta Promimic AB i Göteborg till exempel. Åtta personer med en idé som kan höja livskvaliteten för miljoner människor – men hur utveckla den till en färdig och säljbar produkt? Svaret blev ett forskningsprojekt tillsammans med Malmö högskola:

Biomaterial, 'The influence of biochemical coat for implant bone incorporation'

Så heter projektet. Det är ett av flera som ingår i forskningsmiljön Biofilms – Research Center for Bio-interfaces (som vi redan berättat om på sidan 15).

Promimic utvecklar och marknadsför en unik nanobeläggning som gör att implantat fäster snabbare och bättre. Beläggningen får helt enkelt underlaget (metall, keramik, polymerer etc) att likna benvävnad oberoende av struktur och storlek. Tillsammans med NobelBiocare medverkar Promimic idag också i det nya HÖG-projektet 'Oral implants-nanostructures for the promotion of tissue integration and prevention of infections'.

Ann Wennerberg, professor på odontologiska fakulteten vid Malmö högskola:

– Syftet med samarbetet mellan oss och Promimic är att utveckla implantat som kan läkas in fortare och därmed belastas tidigare. Var och en förstår vad det betyder vid till exempel tandimplantat. Tekniken har också stor betydelse för patienter med nedsatt benkvalitet. Kontakten med Promimic uppstod för omkring tio år sedan, och vårt samarbete har varit mycket fruktbart. KK-stiftelsens finansiering har gett oss möjlighet att i lugn och ro göra omfattande försök i laboratorium (in vitro). Nu stundar utvärdering i kliniska prövningar (in vivo).

Ulf Brogren, VD på Promimic AB i Göteborg:

– Vi är ett materialföretag och har ingen möjlighet att själva bedriva klinisk prövning av våra produkter – varken i laboratorium eller på levande vävnad. Därför är samarbetet med högskolan ovärderligt för oss. Tillsammans står vi nu längst fram på forskningsfronten och är världsledande inom utveckling av implantattekniken. Vårt gemensamma mål är förbättrad livskvalitet för miljoner människor. Forskningssamarbetet har dessutom resulterat i dussintals uppmärksammade artiklar och publikationer hittills. ■

A man with short, light brown hair and a friendly smile is looking towards the camera. He is wearing a light-colored, button-down shirt. He is sitting at a desk, and a laptop is visible in the foreground, partially obscuring his lower body. The background is dark, and the lighting is focused on his face and the laptop screen.

»Jobbar vi
på rätt sätt?
Kommer teknisk
information
att finnas kvar
i framtiden? «

*Niklas Malmros, Global Operation
Manager på Sigma Kudos*

**BRUKSANVISNINGAR,
ETT ANNORLUNDA OMRÅDE
FÖR FORSKNING**

SIGMA KUDOS AB I GÖTEBORG ÄGNAR SIG BLAND ANNAT ÅT ATT PRODUCERA TEKNIKINFORMATION. ALLTSÅ BRUKSANVISNINGAR, HANDLEDNINGAR, MANUALER – ALLT SÅDANT SOM BÅDE KONSUMENTER OCH SPECIALISTER BEHÖVER FÖR ATT KUNNA ANVÄNDA ELEKTRONISK UTRUSTNING, VITVAROR OCH TUSENTALS ANDRA APPARATER.

Inom denna speciella nisch har det inte hänt mycket på tjugo år. Man jobbar fortfarande i stort sett med tanken att professionella skribenter ska skriva instruktionerna och användarna ska läsa dem. Dock fungerar det knappast så längre, om det nu någonsin gjort det. I varje fall inte för konsumentprodukter och vardagsanvändning. Idag söker och finner användarna i stället önskad information på internet. Huvuddelen av den kommer från personer som inte alls är proffs på teknikinformation, men som ändå kan ge enkla och förnuftiga instruktioner. De kollaborativa medierna har på allvar slagit igenom i samhället.

– Hur ska vi tackla den utvecklingen, funderade man på Sigma Kudos och sökte akademisk forskning på området.

Substrates mål är att anpassa information till dagens omvärld

Så småningom fick Sigma Kudos kontakt med Malmö högskola. Där invigdes forskningsmiljön MEDEA 'Collaborative Media Initiative' den 12 mars 2010. Det är en samlingsplats inom Nya medier, den snabbväxande del av svensk upplevelseindustri som redan omsätter många miljarder. MEDEA satsar på att bli internationellt ledande i utvecklingen av nya gemenskaper, offentligheter och gestaltungsformer. Samarbete är idag etablerat med närmare hundra företag, organisationer och institutioner.

Tillsammans med Sigma Kudos startade MEDEA projektet Substrate. Det har som mål att anpassa företagets teknikinformation till dagens omvärld. Som bieffekt hoppas Sigma Kudos naturligtvis också på att bli uppfattat som proaktivt och ledande inom sin bransch.

Jonas Löwgren, professor i interaktionsdesign:

– För mig som forskare inom kollaborativa medier är det intressant att Sigma Kudos har exakt samma sits som en mängd andra stora och små medieföretag. Tidningar, TV – i stort sett alla etablerade aktörer inom massmedia hade tidigare "monopol" på utbudet. Men nu kan alla som har en dator producera delar av det som massmedierna tidigare stod för, och många gör det också.

En spännande fråga för de "gamla" aktörerna inom massmedia är vilka roller de kan hitta i de nya medierna, där de kan dra nytta av sina etablerade kompetenser och positioner, fortsätter professor Löwgren. Tanken med Substrate är att det vi kan lära oss inom teknikinformation kan vara intressant också för andra, mer typiska mediebranscher. För forskningens vidkommande utgör projektet en interventionsstudie kring massmedieföretagens positioner i de nya, kollaborativa medierna.

Niklas Malmros, Global Operation Manager på Sigma Kudos:

– Vi hjälper stora företag att producera teknisk information i form av manualer och annat. Redan för många år sedan kände vi behov av att rusta oss för den oerhört snabba och oförutsägbara utvecklingen på internet inom vår nisch. Vår kontakt med Malmö högskola och professor Löwgren mynnade alltså ut i att vi startade Substrate tillsammans. Till stor glädje accepterade KK-stiftelsen att träda in som finansör. I forskningsprojektet kopplar vi samman vårt hantverk med akademins framsyn. Kommer teknisk information att finnas kvar i framtiden? Jobbar vi på rätt sätt? Det har hjälpt oss att presentera produkter som är före sin tid. Vi är nu med och driver utvecklingen i vår nisch, ett större kliv än vi kunnat föreställa oss. Samarbetet med högskolan har dessutom gett oss högre trovärdighet. ■

TEST AV SYSTEM FÖR KOLONNKÖRNING. FOTO: FREDRIK BERGH

'INBYGGDA OCH INTELLIGENTA SYSTEM', SÅ HETER DEN LEDANDE FORSKNINGSMILJÖN PÅ HÖGSKOLAN I HALMSTAD. INSATSER FINANSIERADE AV KK-STIFTELSEN HAR BETYTT MYCKET FÖR ATT UTVECKLA DEN TILL EN INTERNATIONELLT STARK MILJÖ FÖR ATT MÖTA FRAMTIDENS TRANSPORTBEHOV. I DAGENS FORDON FINNS FLER OCH FLER INBYGGDA DATOR- OCH KOMMUNIKATIONSSYSTEM SOM ÄR TILL FÖR ATT ÖKA SÄKERHETEN ELLER GÖRA TRANSPORTER MER EFFEKTIVA OCH MILJÖVÄNLIGA.

FOTO: OJO/JOHNÉR

DEN ULTIMATA CYKELDATORN

Intelligenta bilar och andra fordon som sköter sig själva

Volvo satsar på trådlöst

– I vår forskarmiljö finns alla de kompetenser som gör att vi kan ta ett helhetsgrepp på de nya möjligheterna, säger Bertil Svensson, professor i datorsystemteknik på Högskolan i Halmstad och ledare för forskningsmiljön 'Inbyggda och intelligenta system'. En intressant del är forskningen på trådlös kommunikation fordon emellan. Vi arbetar med att utveckla system som ska tolka information och dra intelligenta slutsatser.

Till högskolans samarbetspartners hör Volvo Technology och SP, Sveriges Tekniska Forskningsinstitut. Där är man bland annat intresserad av smarta, inbyggda system som syftar till att förbättra planering av underhåll på bussar. Forskningsrönen kan genom samarbetet lätt testas i verkligheten.

– Ett exempel är kolonnkörning där fordon kommunicerar direkt med andra fordon längre fram, berättar Kristoffer Lidström som är doktorand och arbetar med att undersöka hur kommunikation mellan fordon kan utnyttjas i nya tjänster. Ett annat är intelligenta trafikljus som kommunicerar med fordon i närheten för att förbättra trafikflödet.

Självgående truckar

En viktig samarbetspartner inom 'Inbyggda och intelligenta system' finns på Munkekullen i Särö strax söder om Göteborg. Företaget heter Danaher Motion AB, har 66 anställda och är ett helägt dotterbolag till amerikanska Danaher Corporation med 45 000 anställda i USA. Företaget ägnar sig åt utveckling och marknadsföring av systemteknik och produkter för styrning och navigation av autotruckar, transport-

robotar och elfordon. Forskning finansierad av KK-stiftelsen i samarbete med Högskolan i Halmstad spelar en avgörande roll för denna produktutveckling.

Den ultimata cykeldatorn

Ett annat innovationsbenäget företag är Free2Move i Halmstad. Där arbetar man bland annat med att utveckla plattformar för trådlös kommunikation.

– Verksamheten startade som ett forskningsprojekt på Volvo för tio år sedan, berättar företagets vd Per-Arne Wiberg. Visionen var att utveckla bluetooth-lösningar för industrin. Idag arbetar vi inom de mest skilda områden som kommunikation på flygplatser och mycket annat.

Hittills har vi framförallt varit underleverantör åt industrin, men nu har vi lanserat vår första egna slutprodukt, berättar Pelle Wiberg entusiastiskt. Den heter HIOD One och är den ultimata cykeldatorn. Utan att släppa styret en sekund kan man både ringa via mobilnätet, lyssna på musik med till exempel Spotify samt inte minst hålla kontakt med sina cykelkompisar via bluetooth-funktionen PalTalk. Produkten bidrar inte bara till kommunikation och underhållning, utan också till trafiksäkerheten.

Ett extra viktigt forskningsområde för oss som håller på med handhållen elektronisk utrustning är utveckling av multikärnor. Flaskhalsen hos dessa produkter är strömförbrukningen, och att få ner den är ett viktigt mål för vår forskning. Där är forskargruppen Ceres ('Centre for Research on Embedded Systems') vid Högskolan i Halmstad en oumbärlig partner. ■

TARMSJUKDOMAR – ETT PROJEKT FÖR ALBIREO OCH ÖREBRO UNIVERSITET

Sverige har en lång tradition av medicinsk forskning i världsklass. Många av KK-stiftelsen finansierade samarbetsprojekt har medicinsk karaktär. Ett viktigt sådant projekt har genomförts av Örebro universitet i samarbete med Albireo AB, ett farmakologiskt företag i Göteborg.

Det rör sig om prekliniska in vivo-studier av lokalt verksamma PPAR-agonister – en potentiellt ny behandling mot inflammatorisk tarmsjukdom – forskning kring och utveckling av nya läkemedel för behandling av irritabel tarmsjukdom (främst IBD).

– Allt mer forskning pekar på kostens och tarmbakteriernas betydelse för fysisk och psykisk hälsa, berättar professor Robert Brummer som ingår i ledningsgruppen för den nya forskningsmiljön vid Örebro universitet. Vi kommer till exempel att studera hur man kan förbättra mag- och tarmfunktionen genom att förändra bakteriesammansättningen i tarmen med hjälp av kosten. Det handlar då om att skraddarsy individuella behandlingar som är anpassade till de enskilda personerna.

Antalet bakterier i en människotarm är tiotals gånger högre än kroppens egna celler, fortsätter Robert Brummer, och det finns en nära samverkan mellan oss människor och våra tarmbakterier med betydelse för många viktiga funktioner i kroppen.

Miljögifters inverkan på levande organismer

Ett annat medicinskt forskningsprojekt vid Örebro universitet heter Hålsodiagnostik i miljö.

Det rör sig om forskning kring och utveckling av ett nytt och mer högupplöst diagnostiskt verktyg för att detektera miljögifters inverkan på levande organismer i miljö. Ett stort antal små och medelstora industripartners inom hålsodiagnostik deltar i detta projekt, som nu är i slutfasen och finansieras via HÖG.

Till de medverkande företagen hör GS ExoTox AB i Upplands Väsby, Envix Nord AB med säte i Umeå och Stockholm samt ALS Scandinavia AB med laboratorier i Luleå och Täby. ■

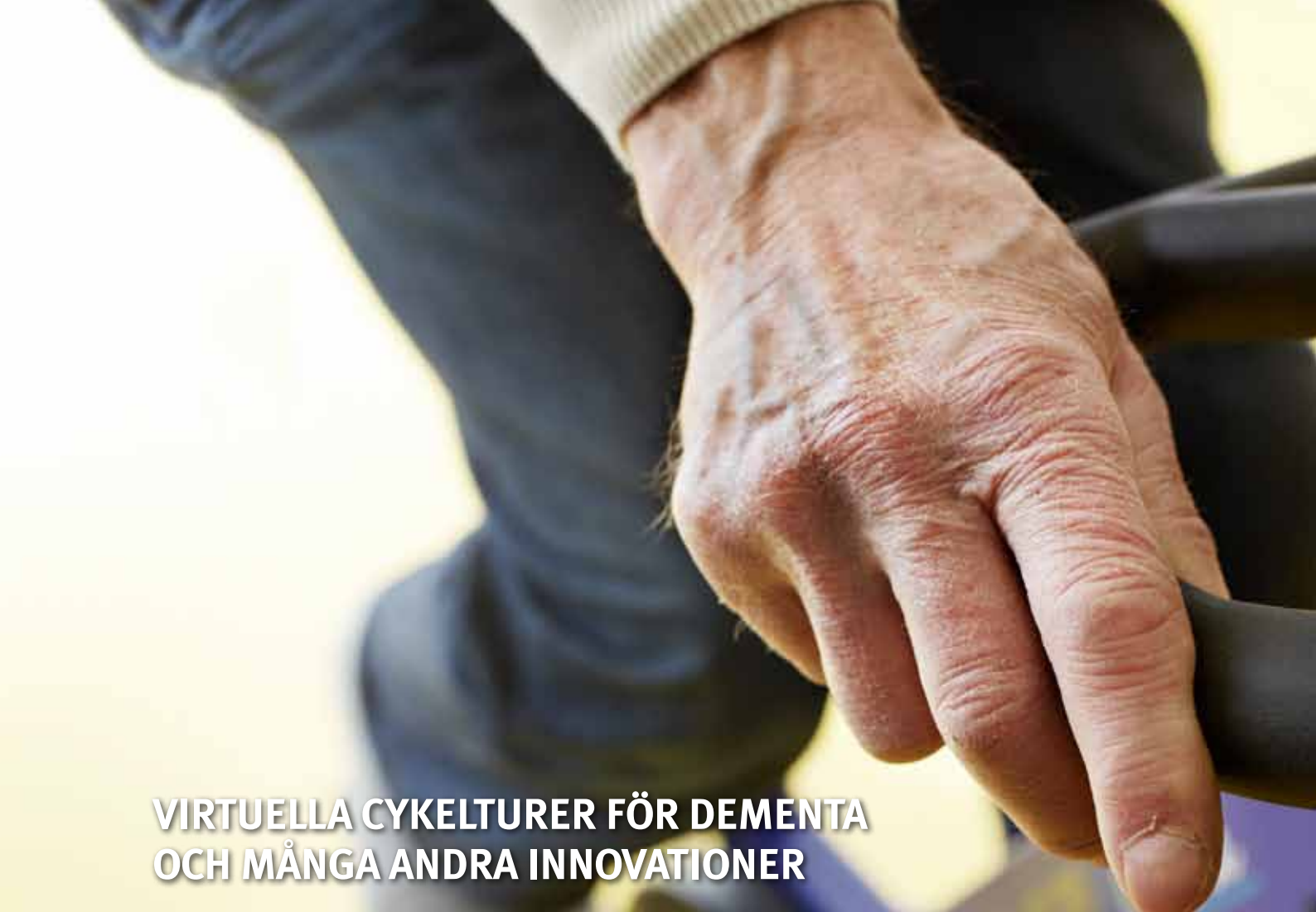
Vård och omsorg – ett viktigt och växande forskningsområde

Bertil Svensson, professor vid Högskolan i Halmstad, berättar stolt:

– 'Innovationssystemet i hälsoteknik' heter ett lysande exempel på hur KK-stiftelsens forskningssatsningar och satsningar på innovationsstöd till företag (expertkompetensprogrammet) har samverkat till ett internationellt uppmärksammat innovationssystem. Hjärtat i verksamheten är Hälsoteknikcentrum Halland (HCH). Där samlas företag, användare, de halländska kommunerna, Region Halland samt Högskolan i Halmstad för att gemensamt driva utvecklingen

inom hälsoteknikområdet. Projektet bidrar till att öka innovationstakten och konkurrenskraften hos de företag som ingår i samarbetet. ■

»Projektet bidrar till att öka innovationstakten och konkurrenskraften hos de företag som ingår i samarbetet.«

VIRTUELLA CYKELTURER FÖR DEMENTA OCH MÅNGA ANDRA INNOVATIONER

Projektledare på Hälсотeknikcentrum Halland är doktor Magnus Hållander.

– Vi samarbetar med många intressanta företag inom trygghetsteknologi, här är fem typiska sådana:

TAPPA SERVICE AB

Erbjuder hälsofrämjande tjänster till företag, organisationer och privatpersoner. Här har HCH genomfört projekt tillsammans med forskare inom idrottspsykologi och teknik för att hjälpa till med utveckling av framtida produkter och tjänster.

NEAT ELECTRONICS AB

Företaget ligger i Löddeköpinge och är en ledande tillverkare av trygghetslarm och andra tillbehör för äldre och funktionshindrade. Affärsidén är att utveckla och marknadsföra produkter för trygghet och flexibilitet med den senaste teknologin. Det övergripande målet är att användaren ska kunna känna sig trygg och säker. HCH har bidragit med tvärvetenskapliga projekt för att skapa bättre anpassade produkter för målgruppen.

ARBETSLIVSRESURS AB

Producera tjänster inom organisationsutveckling, omställning och rehabilitering. Här har HCH hjälpt till att ta fram en helt ny tjänst.

JAYWAY AB

Ett it-företag med 260 anställda och kontor i Malmö, Helsingborg, Halmstad och Stockholm som arbetar med mjukvaruutveckling inom många olika områden. HCH deltar i utvecklandet av nya hälsofrämjande produkter och tjänster.

JDOME AB

Utvecklar produkter inom visualisering för spel- och simuleringsindustrin. Tillsammans med HCH har företaget tagit fram en ny produkt som heter jDome BikeAround. Det är en träningscykel som man själv kan styra vart man vill med hjälp av exempelvis Google maps. Målgruppen är personer med demens som behöver stimuleras och uppmuntras till fysisk aktivitet – kanske genom en cykeltur i deras barndomstrakter?

Framtidens massmedier, hur kommer de att se ut?

Så lyder en av de stora frågorna i dagens samhälle. Den digitala världen utvecklas blixtsnabbt – och människor är lika snabba med att förändra sin mediekonsumtion. Det ställer enorma krav på flexibilitet och innovationsförmåga hos aktörerna.

Forskningen om förändringar i medier (Media IT Group) vid Högskolan i Halmstad involverar ledande företag i tidningsbranschen både i Sverige och utlandet. Ett par projekt finansierade av KK-stiftelsen och ett stort europeiskt projekt har bidragit till uppbyggnaden av gruppens internationella positionering. ■

På programmet står:

- utveckling av nya informationsteknologier
- förändringar i mediekonsumtionsvanor
- samverkan mellan olika typer av medier

I samarbetet ingår en rad välkända svenska och utländska aktörer. Dit hör Stampen Group, Helsingborgs Dagblad Nya Medier AB, Sydsvenska Dagbladet Nya Medier, Aftonbladet, Sundsvalls Tidning, Tidningsutgivarna och The Boston Globe.

Born global, företag med världen som bas

Ett intressant arbete vid Högskolan i Halmstad är Forskningen om innovation och företagsutveckling. Där ställer man frågor som:

– Hur kan rekrytering, coaching och personalutbildning utformas så att den innovativa förmågan i snabbväxande företag behålls och till och med ökar?

– Vad utmärker företag som direkt ser världsmarknaden som sin bas när de startas, så kallade born global-företag?

I snabbväxande företag, som växer av sig själva eller genom uppköp, kan den innovativa förmågan försvagas genom att organisationen blir mer trögrörlig eller genom att en annan företagskultur uppstår.

Det andra forskningsprojektet, Born Globals – an Innovative Approach to Business Creation in International Networks, handlar om företag som redan vid

starten ser hela världen som bas för sin verksamhet.

– I stället för att erbjuda sina produkter eller tjänster lokalt söker de sig ut i världen, säger Svante Andersson, professor i företagsekonomi. Genom att på ett innovativt sätt utnyttja resurser i nätverk med strategiska partner uppnår företagen en stark tillväxt med en relativt liten egen resursbas.

I båda forskningsprojekten sker ett nära samarbete med näringslivet, till exempel Getinge Group AB, HMS AB, Absolent, Axelent, Bufab, Camp Scandinavia, Kebäck med flera.

– Born global-företagen kan utgöra en förebild för hur den ökade globalisering kan ses som en möjlighet för olika organisationer att utveckla sin verksamhet, fortsätter Svante Andersson. ■

DE AKADEMISKA
RESULTATEN AV
KK-STIFTELSENS
SATSNINGAR ÄR LÅNGT
ÖVER FÖRVÄNTAN

KK-STIFTELSEN ARBETAR LÅNGSIKTIGT MED ATT BYGGA UPP INTERNATIONELLT KONKURRENSKRAFTIGA FORSKNINGSMILJÖER PÅ HÖGSKOLOR I NÄRA SAMARBETE MED NÄRINGSLIVET – SÅ KALLADE KK-PROFILER. UNDER SEX ÅR HAR KK-STIFTELSEN SATSAT SAMMANLAGT CIRKA 36 MILJONER KRONOR PER SÅDAN FORSKNINGSPROFIL, OCH NÄRINGSLIVET HAR BIDRAGIT MED MINST LIKA MYCKET. TILLSAMMANS HAR PARTERNA HITTILLS INVESTERAT ÖVER EN HALV MILJARD KRONOR I DE SENASTE SJU FORSKNINGSPROFILERNA.

I rapporten "Utvärdering av KK-stiftelsens profil-satsningar" redovisar Faugert & Co Utvärdering AB en undersökning av fyra KK-profiler utifrån vetenskaplig kvalitet och dess bidrag till näringslivets utveckling. Utvärderingen finns i sin helhet på KK-stiftelsens hemsida. De fyra profilerna avslutades under första kvartalet 2011 och heter:

- Teknologi och system för kommunikation mellan produkter (Sensible Things that Communicate, STC), Mittuniversitetet.
- Informationsfusion från databaser, sensorer och simuleringar (Infofusion), Högskolan i Skövde
- Inbyggda system (CERES), Högskolan i Halmstad.
- Biofilmer och biologiska gränssytor (Biofilms), Malmö högskola.

Närmare 1000 vetenskapliga artiklar

Resultatet är långt över förväntan. I samtliga fyra fall har måluppfyllelsen vad gäller rekrytering av doktorander, vetenskapliga publiceringar, patent och nystartade företag slagits med råge. Forskningsprofilerna har också genererat över 900 vetenskapliga artiklar, en kvalitetsstämpel som få lärosäten kan uppvisa. Ett annat viktigt resultat är också att forskningsprofilerna blivit allt mer självfinansierade, något som tyder på att de står sig väl i konkurrensen från andra större lärosäten. ■

» Målen för rekrytering av doktorander, vetenskapliga publiceringar, patent och nystartade företag har slagits med råge.«

En tredjedel av landets studenter men bara en tiondel av forskningsanslagen

Mer än en tredjedel av landets studenter är inskrivna vid de sjuttionio så kallade nya lärosätena som utgör KK-stiftelsens målgrupp. Men endast en tiondel av den totala finansieringen av forskning på svenska universitet och högskolor kommer de nya lärosätena till del.

Den forskning som KK-stiftelsen finansierar har gett en unik insikt i den betydelse som dessa lärosäten har både för de regioner där de är verksamma och nationellt för landet. Många av dem har högt ställda ambitioner att vara en motor i det omgivande näringslivets och samhällets utveckling. Flera av lärosätena har extern finansiering som ligger fullt i klass med de gamla universitetens, mellan 46 och 52 procent.

KK-stiftelsen är en av de största bidragsgivarna vid de flesta av lärosätena. Det stora näringslivsengagemanget återspeglas också i deras forskningsstrategier. Forskning i samproduktion med näringslivet framhålls ofta som ett medel för att utveckla högskolan och inte bara som ett mål.

Forskning leder till forskning

Vid en undersökning av samarbetets betydelse för högskolan framhåller forskarna bland annat att detta stöder den egna forskningens utveckling genom inflödet av nya idéer och nya perspektiv. I vissa fall har näringslivssamarbetet till och med lett till att nya forskningsinriktningar och forskargrupper har etablerats. Samarbetet med företagen ger också vidgade kontaktytor som medför deltagande i ännu fler forskningssamarbeten med stöd från till exempel Vinnova och EU:s ramprogram.

Såväl små och medelstora företag som stora, ofta multinationella, företag söker samarbete med Sveriges högskolor och nya universitet. Bland samarbetspartners och medfinansierare i de KK-finansierade satsningarna återfinns till exempel de olika Volvo-företagen, Ericsson, SCA, ABB, Getinge Group och många fler. Flera av dessa företag satsar strategiskt på att bygga upp kompetens i samarbete med de regionala lärosätena.

»KK-stiftelsen är en av de största bidragsgivarna vid de flesta av lärosätena.«

Vi kan också konstatera att de nya lärosätena med KK-stiftelsens stöd spelar en viktig roll för många medelstora företag som inte har egna stora resurser för forskning, men som är viktiga arbetsgivare i regionerna och som är verksamma på den internationella marknaden.

Ofta speglar lärosätenas forskningsinriktningar de regionala branscherna. Mälardalens högskola är till exempel exceptionellt stark inom robotteknikforskning, som bedrivs i nära samarbete med bland annat ABB och andra företag i regionen. Vid Högskolorna i Skövde och Halmstad bedrivs it-forskning där Ericsson, Saab AB, Volvo Technology med flera är viktiga samarbetspartners. Vid Högskolan i Halmstad har också nya forskningssatsningar tillsammans med Getinge Group utvecklats inom det samhällsvetenskapliga området. ■

FORSKNING INOM NÄRINGSLIVSRELEVANTA OMRÅDEN GER:

Kunskap

- Tillgång till relevant, ny och kommande kunskap.
- Tillgång till företagens utrustning.
- Fördjupade insikter och ökad förståelse.

Kompetens

- Kontakt med människor med förmåga att om-sätta kunskap och driva förnyelse, vilket också skapar nya möjligheter.
- Närhet till högskolan, vilket även säkerställer att kompetens finns lokalt.

Konkurrensfördelar

- Utveckling och förbättringar av produkter, tjänster och processer, effektiviseringar, jämnare och/eller bättre kvalitet, besparingar.

Kontakter

- Lokal/regional tillgång till forskare och studenter, samt nätverk med övriga samproducenter.

Kontinuitet

- Forskning och kompetensutveckling – långsiktigt och naturligt inslag i verksamheten. Långvariga samarbeten och relationer.

Tre nya KK-miljöer

ETT SÄRSKILT VERKSAMHETSOMRÅDE FÖR KK-STIFTELSEN ÄR ATT INITIERA SÅ KALLADE KK-MILJÖER PÅ UTVALDA LÄROSÄTEN. ALLA DE SJUTTON NYA LÄROSÄTEN OMFAFAS AV ERBJUDANDET. IDÉN ÄR ATT, MED HJÄLP AV EN KVALITETSSÄKRINGS-PROCESS, SKAPA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR KONCENTRATION AV FORSKNINGEN OCH SAMPRODUKTIONEN OCH DÄRMED NÅ ÄNNU BÄTTRE RESULTAT.

– Vi kräver att de lärosäten som utses till KK-miljöer koncentrerar sin forskning till ett fåtal områden, säger Stefan Östholm på KK-stiftelsen. En KK-miljö är som att bygga en pyramid med spjutspetsforskning högst upp.

De lärosäten som kvalificerar sig som KK-miljöer får själva välja forskningsområden att profilera sig på. De får också själva utveckla system för kvalitets-säkring av denna forskning, något som KK-stiftelsen normalt gör.

– KK-miljöprogrammet är vår största enskilda satsning, tillfogar stiftelsens VD Madelene Sandström. Styrelsen avsatte för flera år sedan 1,5 miljarder kronor för detta ändamål. Vi är övertygade om att satsningen inte bara stärker den akademiska utvecklingen i Sverige, utan även de regionala företagen och hela landets konkurrenskraft.

Under 2011 utsågs tre av Sveriges nya lärosäten till KK-miljöer:

Högskolan i Skövde, Mittuniversitetet (Härnösand, Sundsvall, Östersund och Örnsköldsvik) samt Högskolan i Halmstad.

► **HÖGSKOLAN I SKÖVDE** planerar 2012 att starta ett antal nya forskningsprojekt, en forskarskola inom Informationsteknologi samt ett program för kunskapsöverföring till den tillverkande industrin.

► **MITTUNIVERSITETETS** profilering kommer till att börja med att vara inriktad på två av universitetets forskningsområden: Skogen som resurs (centrumbildningen FSCN) och Industriell informationsteknologi och digitala tjänster (centrumbildningen STC).

► **HÖGSKOLAN I HALMSTAD** satsar på att bygga en innovationsdrivande forskningsmiljö inom tre samverkande styrkeområden: Informationsvetenskap, Informationsteknologi samt Hälsa och livsstil.

Sigbritt Karlsson, rektor för Högskolan i Skövde, anser att det är en historisk framgång och en strategisk milstolpe för lärosätet att kvalificera sig som KK-miljö.

» Ett viktigt erkännande av forskningen på vår högskola.«

– Det är en kvalitetsstämpel och ett erkännande för att vi är ledande inom vår forskning, säger Sigbritt Karlsson. Vi är mycket stolta över kvalificeringen. Den ger oss möjlighet att utveckla vårt kvalitativa forskningsarbete långsiktigt.

Lars Niklasson, prorektor och ansvarig för forskningen på Högskolan i Skövde, håller med:

– Utifrån kan det här kanske verka som interna forskningsbyråkratiska detaljer. Men det ger vår högskola större möjlighet att välja inriktning och profil på sin forskning. Vi kan också höja vår kvalitet när det gäller forskningsansökningar och utöka samarbetet med näringslivet.

Det skapar tillväxt!

En långsiktig satsning på forskning betyder höjd kvalitet inom hela Högskolan. Man får eget mandat för utvecklingsprogram och rekrytering av forskare.

– Det ger oss möjlighet att kombinera olika satsningar och snabbare kunna identifiera de behov som näringslivet kan ha, säger Lars Niklasson. Vi kan sedan initiera projekt som i slutändan leder både till nya innovativa företag och tillväxt i befintliga. ■

REKTORN FÖR HÖGSKOLAN I SKÖVDE, SIGBRITT KARLSSON OCH MADELENE SANDSTRÖM, VD FÖR KK-STIFTELSEN.
FOTO: MAGNUS ELMSHORN

MATS BENNER ÄR PROFESSOR I SOCIOLOGI VID LUNDS UNIVERSITET, LEDAMOT AV KUNGLIGA INGENJÖRSVETENSKAPSAKADEMIEN, VERKSAM VID FORSKNINGSPOLITISKA INSTITUTET I LUND, IVRIG DEBATTÖR INOM FORSKNINGSPOLITISKA FRÅGOR SAMT MYCKET INTRESSERAD AV INTERAKTION MELLAN AKADEMI OCH NÄRINGS LIV.

Nya lärosäten inget att skämmas för!

– EU kämpar på två fronter, hävdar Mats Benner. Dels med en våldsam strukturomvandling på lång sikt, dels med svajande konjunkturer på kort sikt. När det gäller framväxten av nya sektorer inom europeiskt näringsliv är en stor del av lärosätena än så länge ”sleeping beauties” och rätt svaga spelare.

Ute i Europa präglas den högre utbildningen ofta av ett eller två universitet som agerar flaggskepp. Därutöver finns en lång rad mindre kända lärosäten med begränsat rykte och forskningsutrymme.

– Utmärkande för Sverige är att vi numera har ett hyfsat jämnt system av lärosäten. KK-stiftelsen har här haft ett positivt inflytande över skapandet av nya lärosäten som inte är förfinade gymnasieskolor eller 3:e rangens kopior av de klassiska universiteten.

Den svenska modellen att ge fler lärosäten större roller rönner allt större intresse utomlands. Enligt Mats Benner håller man där ett öga på svenska lärosäten som man upplever som effektiva, att de får

mycket gjort och har en tradition att betrakta omgivningen som en resurs.

– I vårt land har vi en spännande arbetsfördelning mellan äldre och nyare lärosäten och en förmåga att omvandla forskning till avancerade produkter även utanför storstäderna.

Sverige är ett föregångsland inom etablerandet av nya lärosäten, ofta med profilerad forskning. Men samtidigt verkar det som om en del inte riktigt vill acceptera detta.

– När man följer debatten kan man knappt tro att Sverige varit progressivt och förutseende när det gäller kvalificerad samverkan mellan akademi och näringsliv i mindre städer. Vi verkar inte riktigt förstå att andra länder, med oss som förebild, tittar på nya styrningsmodeller som inte drar undan mattan för mindre lärosäten utanför storstadsregionerna, avslutar Mats Benner. Där beundrar man det som vi verkar skämmas lite över! ■

UTAN GOD FÖRVALTNING HADE STIFTELSEN FÖR KUNSKAPS- OCH KOMPETENSUTVECKLING INTE VARIT VAD DEN ÄR IDAG. STARTKAPITALET PÅ 3,6 MILJARDER 1994 HAR GENOM ÅREN VUXIT TILL 6,4 MILJARDER – OCH ÄNDÅ HAR 7,7 MILJARDER KRONOR SATSATS I ÖVER 2 100 PROJEKT UNDER RESANS GÅNG. ANSVARIG FÖR FÖRVALTNINGEN SEDAN 2008 ÄR KAPITALFÖRVALTARE ANDERS AHL. HÄR HAR HAN SAMLAT SIN KOLLEGA ROBERT JOHNSON OCH LARS LÖVGREN FRÅN DNB TILL ETT INFORMELLT SAMTAL.

Långsiktighet och hållbarhet går hand i hand

AA: Vi anser att hållbart värdeskapande bidrar verksamt till långsiktig lönsamhet i företagen. På senare år har vi ökat vårt fokus inom detta område. Vi stödjer exempelvis de principer som FN fastslog 2005. Vi värdesätter också OECDs etiska riktlinjer för multinationella företag.

RJ: Miljöaspekter genomsyrar som bekant hela debatten idag. Det har visat sig ge företag som tänker hållbart ett visst försprång. En av anledningarna till att vi på KK-stiftelsen anlitar DNB som en av våra leverantörer av förvaltning är att de har en väl formulerad policy för etik och socialt hänsyntagande.

LL: Vi har byggt upp ett särskilt team med uppgift att arbeta med vår etiska policy och formulera etiska riktlinjer till våra förvaltare och våra förvaltningsprodukter. Företag som producerar till exempel klustervapen och tobak går förstås bort, men vi bedömer den etiska nivån hos alla investeringar.

AA: Vår strategi är dock inte enbart att välja bort, utan framförallt att ”välja in”. Vi koncentrerar oss på att söka de företag som är bäst i klassen, inte sämst. Vi kan dessutom i högre utsträckning vara aktiva ägare, exempelvis genom vårt medlemskap i Sweden’s Sustainable Investment Forum, SWESIF, och kan här på

sikt påverka styrelser att tänka om när det gäller etik, moral och miljö.

RJ: Det blir alltmer nödvändigt för alla typer av företag att tänka i hållbarhetstermer för att inte halka efter. Vi har på senare år sett exempel på företag som underskattat betydelsen av etik och socialt ansvarstagande. Många av dessa har slagits ut eller blivit mindre attraktiva för både investerare och anställda.

LL: Kunderna på vår marknad ställer allt högre etiska krav. Vi befinner oss i ett vägsäl där det kommer fler och fler etiska produkter, samtidigt som det inte finns en enhetlig strategi för hur etik och hållbarhetsfrågor ska hanteras. Som Anders var inne på så arbetar nu både organ inom FN och OECD på att utveckla etiska standards för både företag och investerare.

AA: Glöm inte att förvaltning är KK-stiftelsens enda inkomstkälla. Vi fick ett startkapital för sjutton år sedan, sedan har det varit upp till oss att sköta det på bästa sätt. När det gäller etiskt placeringstänkande kan vi också lära av andra kunniga förvaltningsorganisationer. Exempelvis Svenska Kyrkan, en föregångare på detta område vars förvaltningschef dessutom är med i KK-stiftelsens kapitalutskott.

ENTUSIASMEN ÄR INTE ATT TA MISTE PÅ NÄR KK-STIFTELSENS ROBERT JOHNSSON OCH ANDERS AHL DISKUTERAR HÅLLBAR KAPITALFÖRVALTNING MED LARS LÖVGREN FRÅN DNB.

»Det finns inget motsatsförhållande när det gäller etik och avkastning.«

LL: En av våra specialiteter är hedgefonder. De ger möjlighet att effektivt utnyttja stora värdeskillnader mellan företag. KK-stiftelsen har investerat i DNB ECO Absolute Return, en hedgefond som tar positioner i aktier inom området förnybar energi. Ett exempel: Om vissa aktier inom produktion av solenergi bedöms som relativt dyra, så kan de säljas – och om vi bedömer vissa vindkraftproducenters aktier som billiga, så kan de köpas. Fondens avkastning kommer då att bero på hur aktier sinsemellan utvecklas. Aktiemarknadens totala utveckling spelar där mindre roll för fondens avkastning. Det belystes mycket väl 2011, då fondens avkastning var +18% trots att aktiemarknaden gick ned.

AA: Detta exempel belyser också vår övertygelse om att vår placeringsfilosofi och investeringsmetodik är rätt; vi tillämpar en värdebaserad metodik och investerar inte tematiskt. De senaste åren har vi sett många tematiskt och strategiskt välpositionerade företag inom exempelvis förnybar energi som tappat 50–60% av sitt börsvärde på kort tid. Att göra sin finansiella hemläxa som investerare måste alltså alltid vara det viktigaste.

RJ: DNB är dokumenterat duktiga på hedgefonder och därför en naturlig partner för oss. De är dessutom en av världens största banker inom den viktiga energisektorn.

LL: Idag förändras vår spelplan blixtnsabbt när ny teknik dyker upp. Då ställs stora krav på fundamental långsiktighet och en förståelse för hur ett företag är positionerat på marknaden.

AA: Det finns inget motsatsförhållande när det gäller etik och avkastning. Ett långsiktigt och hållbart tänkande vinner i längden. ■

Uppföljning för utveckling

MALIN HENNINGSSON LEDER DET TEAM SOM HAR TILL UPPGIFT ATT HANTERA ANSÖKNINGAR OM ANSLAG TILL FORSKNINGSPROJEKT. PROJEKTEN SKA BIDRA TILL UTVECKLING OCH FÖRNYELSE HOS BÅDE FORSKARGRUPPER OCH DELTAGANDE FÖRETAG, ETT MÅL SOM KK-STIFTELSEN OCKSÅ FÖLJER UPP.

Först kommer ansökan...

I ansökan ska en vetenskaplig frågeställning presenteras. Lösningen av denna ska bidra till vetenskaplig kunskapsutveckling men också vara till nytta för de företag som deltar i projektet.

– Redan i ansökan är vi intresserade av att se hur lärosätet och företagen ska genomföra projektet tillsammans. Speciellt när det handlar om de kortare projekten så ställer vi krav på ett väl planerat genomförande, säger Malin Henningsson.

...sedan uppföljningen...

Malin Henningsson och hennes team har regelbunden kontakt med projektledarna för att ta del av hur projekten löper. De ser ofta att samarbetet mellan akademien och näringslivet ger mer än man har förväntat sig från början.

– Vi ser att samproduktionen mellan forskare och företagare ger upphov till många nya idéer. Vi följer genomförandet av projekten också för att använda det i utvecklingen av våra egna programformer.

...och sist utvärderingen.

Efter att ett forskningsprojekt är avslutat ska det slutrapporteras. Lärosätet ansvarar för rapporteringen men företagen ska också beskriva hur projektet lett till nytta för dem.

– På senare tid har vi också gjort en del intervjuer med projektledare vid lärosätena och företagen. Där kan vi se att samproduktionen dessutom gett forskarna vid lärosätet nya viktiga perspektiv på sin forskning, och för företagen lett till exempelvis utveckling av produkter och tjänster, förbättrade processer och besparingar.

KK-stiftelsens utgångspunkt är att inom vår målgrupp finansiera alla forskningsprojekt som lever upp till våra högt ställda krav och genomförs i samproduktion med näringslivet. Men det innebär också att ansökan ska komma väl ut i relation till samtliga bedömningskriterier. ■

KK-stiftelsens bedömer ansökningar utifrån fyra övergripande kriterier:

- VETENSKAPLIG KVALITET
- NYTTA FÖR NÄRINGSLIVET
- FÖRVÄNTADE RESULTAT OCH EFFEKTER
- GENOMFÖRANDE

KK-STIFTELSEN ARBETAR INOM SEX VERKSAMHETSOMRÅDEN SOM TILLSAMMANS OCH VAR FÖR SIG BIDRAR TILL ATT UTVECKLA OCH STÄRKA DEN PROFILERADE FORSKNINGEN VID DE NYA LÄROSÄTENA OCH KONKURRENSKRAFTEN I DET PRIVATA NÄRINGSLIVET.

> FORSKA

Finansierar forskningsprojekt i samproduktion mellan akademi och näringsliv som är kopplade till en tydlig frågeställning som går att lösa med begränsad tid och budget, inom områden som har potential att etablera framtida forskargrupperingar och forskarmiljöer.

> KOMPETENSUTVECKLA PÅ AVANCERAD NIVÅ

Finansierar utveckling av utbildningsprogram och utbildningsformer som omsätter forskningsresultat till ny kompetens inom fokuserade områden för näringslivet. Stärker branscher i näringslivet med relevant kompetensutveckling och förnyar innehåll och former i högskolornas utbildningar. Tusentals företag har hittills medverkat och utvecklat nya produkter, nya tjänster och bättre produktionsmetoder.

> FÖRSTÄRKA FORSKARGRUPPER

Finansiering av strategiska rekryteringar för att stärka forskningskapaciteten samt strategisk kunskapsförstärkning med syftet att förnya och influera befintliga forskningsgrupper med ny kunskap. Förstärkningarna sker med ett starkt stöd från näringslivet, och har även internationella kopplingar.

> FORSKARUTBILDA

Finansiering av forskarskolor med målet att nya lärosäten etablerar sammanhållna forskarutbildningar, som stärker forskningsmiljöerna inom områden av relevans för näringslivet, samt bidrar till en ökad forskningskompetens inom näringslivet. Innebär ett rejält kompetenslyft för en hel eller del av en bransch.

> BYGGA FORSKNINGSMILJÖER

Finansiering av långsiktiga program för systematisk uppbyggnad av konkurrenskraftiga forskningsmiljöer inom avgränsade och för näringslivet relevanta områden. Miljöer kan byggas på olika sätt: i samarbete mellan ett lärosäte och näringslivet, i samarbete mellan industriforskningsinstitut, näringsliv och högskolor eller som en ytterligare förstärkning genom att väl fungerande forskningsmiljöer och forskningsinstitut samarbetar inom fokuserade områden.

> UTVECKLA FORSKNINGSENTENSIVARE LÄROSÄTEN

KK-miljöer utvecklar forskningsprofilerade och samproducerande lärosäten. Profilerings och samproduktion ska genomsyra lärosätets forskningsverksamhet. För att en högkvalitativ, profilerad och samproducerande forskning ska kunna bedrivas behövs goda utvecklingsvillkor för forskningen. Dessa villkor tar KK-miljöprogrammet fram samt realiserar och följer upp.

TJUGO PROJEKT HAR UTSETTS ATT DELA PÅ 59 MILJONER KRONOR INOM RAMEN FÖR KK-STIFTELSENS SÅ KALLADE HÖG-PROGRAM 2012. NÄRINGSLIVET SKJUTER TILL MINST LIKA MYCKET I FORM AV KVALIFICERAT DELTAGANDE. TOTALT INKOM 78 ANSÖKNINGAR INOM EN MÄNGD OLIKA OMRÅDEN.

Närmare 60 miljoner beviljade till HÖG-projekt inför 2012

Mälardalens och Malmös högskolor beviljades fyra projekt vardera, Örebro universitet tre och Södertörns högskola två. Blekinge Tekniska högskola, Karlstads universitet, Linnéuniversitetet samt högskolorna i Dalarna, Borås, Skövde och Väst fick var sitt.

Bland de nya HÖG-projekten finns forskning kring miljömässigt hållbar framställning av läkemedelssubstanser, orala implantat, miljövänliga passiveringar av galvaniserad stålplåt, biologiska effekter av slam från reningsverk, miljökvalitetsanalys, samt tjänsteinnovationsledning för globala industriföretag.

Till de medverkande företagen hör Ericsson, Eka Chemicals, Volvo Aero, Tylösands Havsbad, Chron-Tech Pharma, Marin Mätteknik, Nobel BioCare, ABB och NCC.

Forskningen stärker både näringsliv och akademi

– Tillgång till forskning, kompetensförsörjning och kontinuerlig kompetensutveckling är en ödesfråga

för svenska företag, säger KK-stiftelsens vd Madelene Sandström. Inte minst för dem som har produktion lokaliserad utanför storstadsregionerna, och de utgör merparten och ryggraden i svensk basindustri.

KK-stiftelsen har nyligen utvärderat samtliga HÖG-forskningsprojekt som avslutades 2008. Undersökningen visar tydligt att detta samarbete mellan lärosäten och näringsliv har både ökat svensk konkurrenskraft och utvecklat och stärkt akademins forskningsgrupper.

– Den samproducerade forskningen är nyckeln för att vi ska lyckas med det som bland andra näringsministern efterlyste i sitt tal den 10 oktober, fortsätter Madelene Sandström.

Som tidigare nämnts i den här årsredovisningen sa Annie Lööf nämligen: 'Vi behöver ökad innovationskraft för att möta globala samhällsutmaningar och ta vara på affärsmöjligheter – och därmed skapa jobb och konkurrenskraft och leverera samhällstjänster med ökad kvalitet och effektivitet.' ■

FÖLJANDE PROJEKT FICK BIDRAG INOM HÖG-PROGRAMMET:

LÄROSÄTE	TITEL PÅ BEVILJADE PROJEKT (20 ST)	BELOPP KR
Blekinge tekniska högskola	CLOUDTEST – Cloud Computing i stora testmiljöer	2 048 579
Högskolan Dalarna	Nya miljövänliga passiveringar av galvaniserad stålplåt	800 000
Högskolan i Borås	Elektrodressen: Metoder för textil-Elektronik omärklig integrering	2 052 800
Högskolan i Skövde	Effekt av massagefåtölj med avslappningsprogram på stressreduktion och hälsa – en randomiserad kontrollerad studie	3 800 000
Högskolan Väst	Effektivt lärande för kvalitet i wellness-sektorn	1 412 228
Karlstads universitet	Förbättrade Reningsprocesser för Effektiv och Miljömässigt Hållbar Framställning av Läkemedelssubstanser i Industriell Skala	2 312 626
Linnéuniversitetet	Effektiv validering av informationskvalité	3 037 026
Malmö högskola	Orala implantat – Nanostrukturer för bättre vävnadsintegration och som skydd mot infektion	4 895 000
Malmö högskola	Miljöinducerad försprödning i hybridbildande metallegeringar.	999 522
Malmö högskola	Verktyg för icke-invasiv biomedicinsk avkänning, övervakning och/eller administration	2 991 000
Malmö högskola	Polysackarid – vatten interaktioner: sorption, porositet och reologi	2 798 304
Mälardalens högskola	Tjänsteinnovationsledning för globala industriföretag (SIMGIC)	4 598 302
Mälardalens högskola	VARUM – Visionbaserad Robot för UndervattensMinröjningsrum	1 500 000
Mälardalens högskola	Femmva - Funktions- och exekveringsmodeller i moderna mjukvaruarkitekturer för fordon	4 217 583
Mälardalens högskola	PPMsched - Prestanda bevarande multicore schemaläggning	4 455 338
Södertörns högskola	Landscapes Lost. Undersökningar av Södra Östersjöns sjunkna stenålderslandskap	3 400 000
Södertörns högskola	Enkla vacciner genom DNA lanserade suicidala flavivirus	1 497 000
Örebro universitet	Biologiska effekter av slam från reningsverk	4 599 750
Örebro universitet	Autonoma last- och dump-operationer under lång tid (ALLO)	3 248 952
Örebro universitet	Utveckling av platsspecifik miljökvalitetsanalys	4 024 200
Totalt belopp:		58 688 210

RÖSTER FRÅN NÄRINGS-LIVET

VARFÖR GICK NI MED I PROJEKTET?

»Vi visste för lite om området och behövde kunskap och några opartiska personer att prata med. «

Tomas Petterson, FoodTankers

»När man är ett av de största företagen i världen inom pappersindustrin, är forskning och utveckling betydelsefullt för att vi ska kunna hitta nya vägar och lösningar. «

Michael Persson, Eka Chemicals AB

»För att få tillgång till den senaste kompetensen och kunskapen inom forskningsområdet. «

K Nia Nima, Volvo Cars Olofström

»Vi behövde praktiska och verkliga resultat i fabriken. «

Mats Hellberg, Volvo Cars Engine

»För att få chansen att höja kompetensen inom området. «

Torbjörn Johnson, Pelagia Miljökonsult AB

FÖR NÄRINGSLIVET LANDET RUNT ÄR FORSKNINGSSAMARBETEN MED NÄRBELÄGNA UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR OUMBÄRLIGT. UTAN 50/50-FINANSIERING VIA MEDEL FRÅN KK-STIFTELSEN HADE DE FLESTA FORSKNINGSPROJEKTEN INTE VARIT MÖJLIGA ATT GENOMFÖRA. VI HAR STÄLLT ETT PAR FRÅGOR TILL EN RAD DELTAGANDE FÖRETAG OCH INDUSTRIER.

VAD HAR PROJEKTET LETT TILL?

»Det håller på att leda till en revolution. Vi räknar med kostnadsbesparingar på 6 till 7 miljoner per år. Dessutom slipper vi släppa ut 230 kubikmeter koldioxid och minskar dieselinköpen med 230 000 liter. Körsträckan minskas med 72 000 mil. Det här ger oss en ökad konkurrensmöjlighet och gör att vi kan sälja mer. Projektet har lärt oss att tänka på ett nytt sätt.«

Tomas Petterson, FoodTankers

»Projektet har stärkt vårt företag och gett oss konkurrensfördelar inom vår bransch. Vi känner ju helt klart att vi fått högre kompetens och ett utvecklat nätverk.«

Torbjörn Johnson, Pelagia Miljökonsult AB

»Projektet har lett till förbättringar av våra befintliga produkter, utveckling av nya produkter för sensorchips och nya metoder för hur man använder dem.«

Teodor Astrup, Attana AB

»Det har bidragit till att vi har ökat våra konkurrensfördelar. Resultaten av forskningen används inom alla våra produkter.«

Jan Wigren, Volvo Aero Corporation

A close-up photograph of a hand holding a small, clear glass vial with a blue cap. The vial contains a dark, opaque liquid. The hand is positioned over a white plastic rack that holds several other similar vials. In the background, there is a white tray with many small, square compartments, some of which are filled with a light-colored substance. The overall scene suggests a laboratory or research environment.

RÖSTER FRÅN AKADEMIN

FORSKNINGSSAMARBETEN SOM
FINANSIERAS AV KK-STIFTELSEN
BETYDER PRECIS LIKA MYCKET FÖR
BÅDE NÄRINGSLIVET OCH AKADEMIN.
HÄR HAR VI SAMLAT EN RAD KORTA
UTTALANDEN FRÅN FLERTALET AV
SVERIGES 17 NYA LÄROSÄTEN.

»Vi har byggt upp en ganska stor kunskap inom området källsorterat hushållsavfall och rötslam. En del av den kunskapen har sedan legat till grund för nya projekt och forskningsspår. Samarbetet har alltså lett till nya kontakter, möjligheter till finansiering och till rekrytering av nytt folk.«

Monica Odlare, forskarassistent, Mälardalens Högskola

»Projektet blev basen för bildandet av en ny forskningsgrupp innehållande åtta disputerade forskare och tre doktorander.«

Åsa Lindholm Dahlstrand, professor, Högskolan Halmstad

»Projektet var väldigt betydelsefullt. Det blev utgångspunkten för bildandet av en ny forskningsgrupp. Projektet har fått 5 till 10 efterföljare. Några av dessa projekt har finansierats av KK-stiftelsen, men även av Vinnova och andra organisationer.«

Fredrik Danielsson, universitetslektor, Högskolan Väst

»Projektet har ganska starkt bidragit till att jag letts in på nya tankebanor och börjat se möjligheterna i att kommersialisera forskningsresultaten.«

Alf Månsson, Linnéuniversitetet

»KK-stiftelsens roll att vara en länk för samarbete mellan industrin och forskningen öppnar enorma dörrar. Vi fick upp ögonen för hur företagen tänker och detta har lett till fortsatta framgångsrika samarbeten med näringslivet. Det har i sin tur bäddat för nya samarbeten med näringslivet och andra forskargrupper. Vi har ändrat på vårt sätt att se på forskningen. Man kan säga att projektet blev en ögonöppnare för oss.«

Per-Erik Olsson, professor, Örebro Universitet

»Samarbetet blev en katalysator och ett incitament för att gå vidare och studera en oerhört komplex process.«

Per Gradin, Mittuniversitetet

»Projektet hade stor inverkan på vår vidareutveckling av forskningen. Samverkan med industrin är väldigt viktig för en forskningsgrupp. Industrikontakter motiverar forskarna och ger dem insikt i industrins behov.«

Anna Brunström, professor, Karlstad Universitet

»Vi lärde oss mycket genom samarbetet med företagen, inte minst genom att se forskningen ur ett näringslivsperspektiv. Projektet betydde mycket för gruppen och har lett till en hel del aktiviteter, bland annat en ny forskningsansökan. Idag finns vi därför med i ett större EU-projekt.«

Lars Höglund, professor, Högskolan Borås

»Vårt projekt blev också basen till bildandet av en ny forskningsgrupp på åtta disputerade forskare och tre doktorander. Det blev en stark grupp som verkligen hittade det gemensamma kittet. Det ursprungliga KK-stiftelseprojektet ledde sedan till en väldigt klar vidareutveckling i form av flera nya projekt.«

Åsa Lindholm Dahlstrand, Högskolan i Halmstad

MADELENE SANDSTRÖM. FOTO: PÄR RÖNNBERG

ULF HALL. FOTO: BJÖRN STENVALL

En aktiv deltagare i debatten

KK-STIFTELSEN HAR UNDER ÅRET DELTAGIT FLITIGT I MÖTEN OCH OFFENTLIG DEBATT. DET ÄR VIKTIGT ATT FÖRMEDLA STIFTELSENS ARBETSSÄTT, NYTTAN AV FORSKNING SOM GÖRS I SAMPRODUKTION OCH HÖGSKOLORNAS STORA BETYDELSE BÅDE REGIONALT OCH NATIONELLT.

KK-stiftelsen har under året medverkat i många olika externa sammanhang, på konferenser och seminarier, på olika möten, och inte minst i den offentliga debatten. Detta har varit viktigt för att förmedla KK-stiftelsens sätt att arbeta, om nyttan av forskning som görs i samproduktion, och om högskolornas viktiga betydelse både regionalt och nationellt.

Dessutom har KK-stiftelsen stött och medverkat i huvudmannarådet för Vetenskapsfestivalen i

Göteborg, som är ett av Europas största populärvetenskapliga evenemang, med syfte att kommunicera vetenskap och synliggöra forskningens nytta för samhället på ett lättillgängligt, trovärdigt och kreativt sätt.

Vidare deltar vi bland annat i styrgruppen för den nationella webbplatsen för forskningsinformation, Forskning.se, och sitter även med i refsgruppen för Högskolor och samhälle i samverkan, HSS. ■

OLOF HUGANDER. FOTO: JOHAN OLSSON

MADELENE SANDSTRÖM. FOTO: PÄR RÖNNBERG

KK-stiftelsen i medier

Viktiga samtal under Småföretagsdagarna

SMÅFÖRETAGSDAGARNA I ÖREBRO ÄR EN AV SVERIGES VIKTIGASTE MÖTES-
PLATSER FÖR SMÅFÖRETAGS-, INNOVATIONS- OCH ENTREPRENÖRSKAPS-
FRÅGOR. VID 2011 ÅRS MÖTE BIDROG KK-STIFTELSEN MED EN WORKSHOP
UNDER RUBRIKEN "SÅ HÄR SKAPAR SAMARBETE MELLAN FÖRETAG OCH FORS-
KARE TILLVÄXT OCH SYSSELSÄTTNING".

Där presenterade kommunikationschef Ulf Hall och programansvarige Anders Jörnsten de grundläggande principerna i KK-stiftelsens närmast unika metod 'Samproduktion', som involverar företag i forskningsprojekt och förutsätter ett djupare samarbete.

– Samproduktion mellan företag och forskare är en av de bästa metoderna för att skapa förnyelse, tillväxt och sysselsättning, framhöll Ulf Hall.

HÖG största satsningen

Under workshopen presenterades den undersökning som KK-stiftelsen lät göra om vad forskning som gjorts i samproduktion har inneburit för de företag som deltagit i de så kallade HÖG-forskningsprojekt som avslutades 2007. HÖG är en av KK-stiftelsens över tid mest omfattande satsningar, med över 650 miljoner kronor investerade i fler än 370 projekt.

– Undersökningen visar tydligt att dessa samproducerade forskningsprojekt bland annat lett till nya produkter och applikationer, processförbättringar

och ny kunskap, säger Ulf Hall. Flera av resultaten är unika, och i stort sett samtliga företag säger att deras höga förväntningar på projekten infriades.

Men ett samproduktionsprojekt lyckas inte av sig självt. Det kräver att akademin och företagen har samma förväntningar. Det menade professor Mattias O'Nils vid Mittuniversitetet under den efterföljande paneldiskussionen.

– Och det kan ta ganska lång tid att ta reda på varje parts förväntningar, sade han.

Största möjliga noggrannhet

Mattias O'Nils på Mittuniversitetet samtalade sedan med Öjvind Sundvall, vd på Eurocon Analyzer som är ett litet högspecialiserat företag i Örnsköldsvik. Tillsammans med Iggesund Tools och Mittuniversitetet har de i ett HÖG-projekt utvecklat ett system som mäter storleken på massaflis med större noggrannhet än något annat system på marknaden. Öjvind Sundvall var mycket positiv till projektet, som har öppnat nya marknader och höjt omsättningen för det lilla norrlandsföretaget.

FOTO: KK-STIFTELSEN

»Det har genererat intäkter, vinst och sysselsättning«

– Vi och Iggesund Tools har lagt ner ett antal miljoner i projektet, säger Öjvind Sundvall. Det har genererat intäkter, vinst och sysselsättning i Sverige.

Doktorander som virvelvindar

Mattias O’Nils har lång erfarenhet av att samproducera forskning. Under paneldiskussionen ställdes frågan om KK-stiftelsen ställer högre eller lägre krav än andra forskningsfinansiärer:

– KK-stiftelsen ställer andra krav, sade Mattias O’Nils. I början tyckte jag att det var besvärligt och jag frågade mig ofta om min forskning skulle bli bättre av dessa krav. Nu, efter att ha arbetat så här i tio år, kan jag säga: ja, den blir bättre. Den blir mer användbar och mer relevant.

Effekterna av forskningsprojekten handlar inte bara om resultat utan även om personer, fortsatte Mattias O’Nils från Mittuniversitetet:

– De doktorander vi föder fram och leder till disputation genom samproduktionsprojekt är oerhört kraftfulla. De kommer in som virvelvindar i företagen och stiger till höga höjder på kort tid. De förstår industrins villkor på ett sätt som en inomakademisk doktor helt enkelt inte kan mäta sig med och det gör dem oerhört attraktiva.

Just detta hade Öjvind Sundvall på Eurocon Analyser konkret erfarenhet av. En av de doktorander hans företag varit med att leda fram till disputation försvann till ett annat företag – en kund.

– Det kändes ju lite konstigt. Men så slog det mig att där, hos vår kund, sitter det någon som känner vår verksamhet i grunden. Det kan inte vara fel, säger Öjvind Sundvall. ■

BEVILJADE PROJEKT 2011

Projekttitel	Diariernr	Mottagare	Beslutat belopp, kr
Forskningsprofil+ – Blekinge Engineering Software Qualities+ (BESQ+)	20100311	Blekinge tekniska högskola	10 000 000
Diagnos på distans – 'online engineering' på mastersnivå	20100354	Blekinge tekniska högskola	1 498 000
Avtäckande av Innovationer: Om Initial Påverkan, Processer samt Expansion av Dynamisk Förmåga	20110020	Blekinge tekniska högskola	1 620 000
CLOUDTEST – Cloud Computing i stora testmiljöer	20110171	Blekinge tekniska högskola	2 048 579
Ansökan om stöd till konferensen Visual Forum 2011	20110042	Center of Visualization Göteborg	83 000
Konferensen Back to the Future... 15–18 juni 2011	20110044	Entreprenörskapsforum	400 000
Nya miljövänliga passiveringar av galvaniserad stålplåt	20110206	Högskolan Dalarna	800 000
Expertkompetens för textil innovation	20100365	Högskolan i Borås	1 478 000
Elektrodressen: Metoder för textil – Elektronik omärklig integrering	20110136	Högskolan i Borås	2 052 800
Ökad innovativitet genom strategisk HRM – Fokus på	20100255	Högskolan i Halmstad	4 300 000
Centrum för tillämpade intelligenta system (CAISR)	20100271	Högskolan i Halmstad	36 000 000
Forskningsprofil+ – Centrum för forskning om inbyggda system (CERES)	20100314	Högskolan i Halmstad	10 000 000
Expertkompetens för innovation – projektplan 'Halmstad School of Innovation'	20100356	Högskolan i Halmstad	1 500 000
Systemuppbyggnad av KK-miljön 2012	20110274	Högskolan i Halmstad	1 388 000
Business Model Innovat	20110289	Högskolan i Halmstad	4 922 000
Graphite	20110290	Högskolan i Halmstad	893 000
SOL – smart optimering av logistik	20100256	Högskolan i Skövde	3 374 000
Forskningsprofil+ – Osäkerhetshantering i högnivåfusion (UMIF)	20100320	Högskolan i Skövde	10 000 000
Expertkompetens Dataspel	20100353	Högskolan i Skövde	1 500 000
Spelprototypen	20110041	Högskolan i Skövde	250 000
Utveckling av kvalitetssystem vid KK-miljö vid Högskolan i Skövde	20110104	Högskolan i Skövde	685 000
Effekt av massagefåtölj med avslappningsprogram på stressreduktion och hälsa – en randomiserad kontrollerad studie	20110142	Högskolan i Skövde	3 800 000
Systemuppbyggnad och drift av KK-miljön 2012	20110272	Högskolan i Skövde	1 284 000
Anställning av en professor i Tillförlitlighets- och underhållsteknik	20110293	Högskolan i Skövde	1 676 000
In vitro-analyser för toxicitetstestning	20110295	Högskolan i Skövde	4 500 000
Open Source-baserade referensimplementationer för öppna standarder (ORIOS): Utveckling av referensmodell för förbättrad konkurrenskraft	20110296	Högskolan i Skövde	3 539 000
Blixt-Sim: En plattform för simuleringsbaserad optimering, med hög prestanda till låg kostnad	20110297	Högskolan i Skövde	3 941 000
Data mining-strategier för mikrobiell detektering av sepsis	20110298	Högskolan i Skövde	1 993 000
Arbetsintegrerat lärande genom nätbaserad projekts	20110040	Högskolan Väst	500 000
Effektivt lärande för kvalitet i wellness-sektorn	20110140	Högskolan Väst	1 412 228
Forskningsprofil+ – Den nya tjänsteekonomi+: Kundupplevelser	20100319	Karlstads universitet	10 000 000
FlexSkog – Expertkompetens för innovation i skogsindustrin vid Karlstads Universitet	20100366	Karlstads universitet	1 492 000
Konferens, Högskola, samhälle i samverkan, HSS 2011	20110079	Karlstads universitet	500 000
Förbättrade Reningsprocesser för Effektiv och Miljömässigt Hållbar Framställning av Läkemedelssubstanser i Industriell Skala	20110212	Karlstads universitet	2 312 626
Expertkompetens för innovation inom optometri	20100346	Linnéuniversitetet	1 190 000
Masterprogram i Sociala medier och webbt teknologier	20100352	Linnéuniversitetet	1 436 000
Expertkompetens för hållbart träbyggnad	20100364	Linnéuniversitetet	1 500 000

Projekttitel	Diariennr	Mottagare	Beslutat belopp, kr
Innovativa metoder för hållfasthetssortering av virke och ökad konkurrenskraft för sågverksindustrin	20110153	Linnéuniversitetet	1 300 000
Effektivt validering av informationskvalité	20110203	Linnéuniversitetet	3 037 026
Koordinering av Centre for Knowledge Governance Studies (CKG) samt delprojekt 1 Högskolepolitikens utveckling	20110118	Lunds universitet	700 000
Delprojekt inom CKG Forskargrupsstudier	20110119	Lunds universitet	1 400 000
Kan substanser från mjölk påverka bakterier i orala biofilmer	20110019	Malmö högskola	871 100
Orala implantat – Nanostrukturer för bättre vävnadsintegration och som skydd mot infektion	20110131	Malmö högskola	4 895 000
Polysackarid – vatten interaktioner: sorption, porositet och reologi	20110158	Malmö högskola	2 798 304
Verktyg för icke-invasiv biomedicinsk avkänning, övervakning och/eller administration	20110174	Malmö högskola	2 991 000
Miljöinducerad försprödning i hybridbildande metallegeringar.	20110215	Malmö högskola	999 522
Kunskapsdestinationen Åre – ett kundinformationsbaserat destinationsledningssystem	20100260	Mittuniversitetet	3 440 000
Forskningsprofil+ – Sensible Things that Communicate	20100318	Mittuniversitetet	10 000 000
Undersökning av IR absorbatörer/strålare för termiska detektorer inom medel-långa IR våglängder	20110018	Mittuniversitetet	1 697 000
Systemutveckling av KK-miljön 2012	20110273	Mittuniversitetet	1 300 000
ACWA – Algodling som vattenrening och bioenergiproduktion	20110006	Mälardalens högskola	1 428 200
IMod – Intelligent koncentrationsövervakning och varningssystem för yrkesförare	20110030	Mälardalens högskola	2 000 000
Strategisk rekrytering av en professor	20110109	Mälardalens högskola	2 400 000
VARUM – Visionbaserad Robot för UndervattensMinröjning – Vision Aided Robots for Underwater Minehunting	20110198	Mälardalens högskola	1 500 000
Femvå – Funktions- och exekveringsmodeller i moderna mjukvaruarkitekturer för fordon	20110204	Mälardalens högskola	4 217 583
Tjänsteinnovationsledning för globala industriföretag (SIMGIC)	20110207	Mälardalens högskola	4 598 302
PPMsched – Prestandabevarande multicore schemaläggning	20110208	Mälardalens högskola	4 455 338
Ansökan om bidrag till verksamheten under 2012	20110149	Stiftelsen Forskning & Framsteg	220 000
COMPCAST Högpresterande komponenter genom gjutning – Utveckling av Produkter, Process och Material	20100280	Högskolan i Jönköping	36 000 000
Enkla vacciner genom DNA lanserade suicidala flavivirus	20110165	Södertörns högskola	1 497 000
Landscapes Lost. Undersökningar av Södra Östersjöns sjunkna stenålderslandskap.	20110180	Södertörns högskola	3 400 000
Process för införande av automatiserad konstruktion i tillverkningsindustrin (Produktutveckling)	20110061	Högskolan i Jönköping	480 000
Forskningsprofil+ – Spetsforskning i Saker Autonom Navigering	20100315	Örebro universitet	10 000 000
Biologiska effekter av slam från reningsverk	20110177	Örebro universitet	4 599 750
Utveckling av platsspecifik miljökvalitetsanalys	20110183	Örebro universitet	4 024 200
Autonoma last- och dump-operationer under lång tid (ALLO)	20110214	Örebro universitet	3 248 952
Samspelet mellan kost, tarm och hjärna: en forskningsprofil som möjliggör innovationer att förbättra tarmhälsa och hjärnfunktion	20110225	Örebro universitet	36 000 000
TOTALT			291 366 510

STYRELSE

Styrelsen är KK-stiftelsens högsta beslutande organ och utses av regeringen (två ledamöter) och av styrelsen själv (åtta ledamöter).

Förslag till ledamöter (sju stycken) lämnas av Kungl. Vetenskapsakademien, Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, universitet och högskolor

samt myndighetscheferna för Vetenskapsrådet, Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande samt Verket för innovationssystem. En ledamot föreslås av styrelsen själv. Mandatperioden är 1 juli 2010 till 30 juni 2013.

MEDLEMMAR I KK-STIFTELSENS STYRELSE

Ola Asplund, utredningschef IF Metall

Styrelseordförande i CEEMET-EMF ad hoc working group
Vice styrelseordförande i ALMI företagspartner AB
Ledamot i Rådet för näringsliv och utveckling vid UD

Lena Blomberg, fil. dr. mikrobiologi

Styrelseledamot i Connect Väst AB, Stiftelsen Espira, Biomedicin i Väst samt Nyföretagarcentrum

Eva Cederbalk, direktör

Styrelseledamot i Bilia AB och Klarna Holding AB

Bengt-Olof Elfström, forskningsstrateg Volvo Aero

Styrelseledamot i Luleå tekniska universitet
Ledamot i AB Volvos tekniska strategigrupp, NFFP beslutandeorgan

Maria Khorsand, vd SP, Sveriges tekniska forskningsinstitut

Styrelseledamot i SOS Alarm Sverige AB och Beijer Electronics

Leif Larsson, f.d. rektor Högskolan i Skövde

Styrelseledamot Örebro Universitet och Skaraborgs Sjukhus
CEO för Mission Aviation Fellowship Sweden

Britta Lundgren, professor Umeå universitet

Styrelseledamot i ACSIS (Advanced Cultural Studies Institute of Sweden)
Nationell representant i EU:s myndighet för jämställdhet

Margareta Norell Bergendahl, professor Kungl. Tekniska högskolan

Styrelseledamot i MiU, Nova utvecklingscentrum
Ordförande i IVA avd 1
Styrelseledamot i International Design Society

Christina Ullenius, t.f. ordförande, f.d. rektor Karlstads Universitet

Styrelseordförande för Luleå tekniska universitet
Styrelseledamot i Hassebladsstiftelsen och Universitetet i Stavanger

Per Unckel, landshövding i Stockholms län

Var KK-stiftelsens ordförande fram till sin bortgång 20 september 2011.

LEDNINGSGRUPP

KK-STIFTELSENS LEDNINGSGRUPP, FRÅN VÄNSTER: CHRISTINA HUSS, STEFAN ÖSTHOLM, ULF HALL, MADELENE SANDSTRÖM OCH EVA HÖGSTRÖM.

Madelene Sandström, vd

Anställd sedan april 2009. Tidigare bland annat generaldirektör för Totalförsvarets forskningsinstitut, vice generaldirektör för Vinnova och kanslichef för Medicinska forskningsrådet.

Christina Huss, IT-chef

Anställd sedan oktober 1999. Tidigare bland annat anställd som teknisk konsult på Office IT-partner

Ulf Hall, kommunikationschef

Anställd sedan juni 2007. Tidigare bland annat kommunikationsdirektör på Ericsson Telecom AB, vd/kommunikationsstrateg på Swedelead AB och marknadsdirektör för Bull Nordeuropa.

Eva Högström, kanslichef

Anställd sedan november 1999. Tidigare bland annat administrativ chef på Bankstödsnämnden och departementsråd på Finansdepartementet.

Stefan Östholm, verksamhetschef

Anställd sedan november 2006. Tidigare bland annat vice rektor vid Blekinge tekniska högskola, där han även verkat som forskare. På BTH arbetade han med ledningsfrågor för att utveckla och kvalitetssäkra verksamhetsprocesserna, samt med uppbyggnaden av nya verksamheter och forskningsmiljöer.

ÅRSREDOVISNING

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling. Organisationsnummer: 802400-4213

Stiftelsen bildades genom beslut av riksdag och regering i juni 1994. Verksamheten inleddes i augusti 1994.

Stiftelsens ändamål

- stödja kunskaps- och kompetensutbyte mellan å ena sidan näringslivet och å andra sidan universitet, högskolor och forskningsinstitut (§ 1 a)
- finansiera forskning vid mindre och medelstora högskolor inom särskilda profilområden (§ 1 b)
- främja användningen av informationsteknologi (§ 1 c)

Medelsanvändning

Enligt § 4 i stadgarna föreskrivs följande om medelsanvändningen. Inom parentes anges förkortning som används för respektive del.

- 10 % av stiftelsens tillgångar får användas i samband med omstruktureringen av industriforskningsystemet (FI)
- 25 % av tillgångarna avser finansiering av utbildning på doktors-, licentiat- och magisternivå (KUB)
- 35 % av tillgångarna avser profilforskning vid landets nya universitet och högskolor. Endast avkastningen på det kapital som avsatts för ändamålet får förbrukas (HÖG)
- 30 % av tillgångarna avser främjande av användningen av informationsteknologi (IT)

Redovisning av gjorda insatser för ändamålen ska ske i enlighet med denna indelning (§ 10).

Sambandet mellan de tre ändamålen i § 1 och medelsanvändningen i § 4, uppdelad i fyra delar, är följande:
FI och KUB hänför sig till § 1 a.
HÖG hänför sig till § 1 b.
IT hänför sig till § 1 c.

Verksamheten 2011

Under 2011 genomfördes två utlysningssomgångar omfattande 4–5 program vardera.

Inkomna ansökningar från vårutlysningen behandlades och beslutades under året (med undantag för ett stort program som fick längre ansökningstid) medan ansökningar från höstutlysningen beslutas under början av 2012.

Totalt fattades beslut om stöd till projekt med ca 291 mnkr inom de fyra områdena HÖG, KUB, FI och IT. Besluten redovisas i avsnittet Främjande av ändamålen nedan.

Utbetalningar till beviljade projekt (såväl tidigare beslut som beslut under 2011) uppgick till 311 mnkr.

Under året genomfördes utvärderingar av fyra forskningsprofiler som var under avslutande. Därutöver genomfördes en intervjuundersökning (om nyttan av samarbete mellan akademi och näringsliv) av företrädare för högskolor och deltagande företag i alla projekt i programmet HÖG – Forskningsprojekt vid nya lärosäten som avslutades under 2008.

Efter ett år (2010) med stigande börser präglades 2011 av stor turbulens på marknaderna orsakad bl.a. av eurokrisen. Marknadsvärdet på stiftelsens kapital minskade från 7,4 till 6,4 miljarder kr.

Styrelsen har under året bestått av:

Per Unckel, landshövding i Stockholms län, ordförande (t.o.m. 20 september 2011)
Ola Asplund, utredningschef IF Metall
Lena Blomberg, fil. dr.
Eva Cederbalk, direktör
Bengt-Olof Elfström, forskningsstrateg, Volvo Aero
Maria Khorsand, vd SP
Leif Larsson, f d rektor Högskolan i Skövde
Britta Lundgren, professor Umeå universitet
Margareta Norell Bergendahl, professor KTH
Christina Ullenius, f d rektor Karlstads universitet, vice ordförande

Efter det att Per Unckel avlidit har Christina Ullenius trätt in som ordförande. Till vice ordförande utsågs Ola Asplund.

I kapitalutskottet har ingått:

Eva Cederbalk, ordförande
 Maria Khorsand, vice ordförande
 Helena Levander, expertledamot
 Anders Thorendal, expertledamot (fr 2011-09-21)
 Anders Ahl, ledamot
 Madelene Sandström, ledamot (tom 2011-12-14)

Planeringshorisont

Stiftelsen har, enligt stadgarna, en evig del som avser stöd till forskning vid nya lärosäten (HÖG). För detta ändamål finns ett bundet kapital som uppgår till 1,6 miljarder kr. Endast avkastningen får förbrukas av denna del av kapitalet. Vad gäller övriga delar av verksamheten (KUB, FI och IT) beslutade styrelsen under året att ha en planeringshorisont för beslut om stöd om 10 år, d.v.s. åren 2012–2021. Utbetalning av beslutade stöd kommer dock att ske ett antal år efter 2021.

Styrelsen har också beslutat att höja ramen för beslut om stöd för åren 2012–2016. Genomsnitt för femårsperioden är 386 mnkr. För åren 2017–2021 är ramen för beslut 275 mnkr/år.

Förvaltningen av stiftelsens kapital ska anpassas så att styrelsens beslut kan genomföras. Detta innebär att avkastningsmål, risker i portföljen m.m. ses över. Arbetet inleddes hösten 2011.

Kvarvarande fritt kapital (marknadsvärde) som nu är tillgängligt för planering av insatser inom de olika stadgeområdena framgår av tabell på sidan 62. Uppgifterna avser marknadsvärdet den 31 december 2011.

Knappt hälften, ca 2,5 miljarder kr, av det kvarvarande disponibla kapitalet (ca 5,9 miljarder kr) avser verksamhetsområdet HÖG, dvs. forskning vid nya lärosäten. Detta är det område vars verksamhet ska pågå "i evighet" och där grunden utgörs av det bundna kapitalet. Alla projekt som beviljas inom detta område måste ha lika stor medfinansiering från näringslivet.

Främjande av ändamålen**Profilerad forskning vid nya lärosäten (HÖG), totalt 211 mnkr**

Stödet till profilerad forskning vid nya lärosäten var under 2011 uppdelat i fem program:

- HÖG, Forskningsprojekt vid nya lärosäten
- ProSpekt, forskningsprojekt för nydisputerade
- Forskningsprofiler
- KK-miljöer
- Strategisk rekrytering

FORSKNINGSPROJEKT VID NYA LÄROSÄTEN har utlysts av KK-stiftelsen årligen sedan 1995. Projekten är 1–3 år och de beviljade beloppen för projekten är mellan 0,8 och 4,9 mnkr. Under 2011 beviljades 21 projekt totalt 60 mnkr. Näringslivets bidrag är lika stort i respektive projekt.

PROSPEKT är ett nytt program som riktar sig till nydisputerade forskare. Totalt beviljades 7,6 mnkr till fem projekt. Medfinansiering från näringslivet erfordras.

TRE FORSKNINGSPROFILER à 36 mnkr beviljades, totalt 108 mnkr. Näringslivet bidrar med lika mycket. Årets beslutade profiler finns inom områdena

- tillämpade intelligenta system (Högskolan i Halmstad)
- högpresterande komponenter genom gjutning (Högskolan i Jönköping)
- sampelet mellan kost, tarm och hjärna (Örebro universitet)

I de tre ovannämnda programutlysningarna är det möjligt att söka medel för alla typer av forskningsområden. Externa experter anlitas för den vetenskapliga bedömningen och en särskild grupp (även denna med externa experter) bedömer relevansen för näringslivet i projekten samt gör en totalbedömning av ansökan och möjligt genomförande.

KK-MILJÖPROGRAMMET syftar till att utveckla ledande kunskap och kompetens inom strategiskt vald profilering vid de nya lärosätena. En förutsättning i programmet är att lärosätet utvecklar en kvalitetssäkringsmodell för forskningsverksamheten. Inom denna process ska de projekt som föreslås till KK-stiftelsen kvalitetssäkras. Modellen ska vara funktionell och godkännas av stiftelsen. Inom KK-miljöprogrammet (HÖG-del) beviljades totalt ca 33 mnkr. Medel till programmet kan, om delprojekten är av sådan art, även hämtas från KUB-området (se nedan). Tre lärosäten (Högskolan i Skövde, Högskolan i Halmstad och Mittuniversitetet) blev utsedda till KK-miljöer 2011. Varje lärosäte har valt sin egen profilering. Vid Högskolan i Skövde är forskningen inriktad på informationsteknologi och dess tillämpningar, t.ex. systembiologi. KK-miljön i Halmstad är inriktad på att föra samman tre forskningsområden: innovationsvetenskap, informationsteknologi samt hälsa och livsstil. Mittuniversitetet fokuserar inledningsvis på två profilområden: Skogen som resurs och Industriell informationsteknologi och digitala tjänster.

För alla delprojekt inom KK-miljöerna (HÖG) finns medfinansiering från näringslivet med lika mycket som KK-stiftelsen beviljat. En väl utvecklad samproduktion mellan lärosäten och näringsliv är ett viktigt mål för KK-miljöprogrammet.

STRATEGISKA REKRYTERINGAR är ett program vars syfte är att erbjuda högskolorna möjlighet att rekrytera forskare till post doc-tjänster samt till professorstjänster. Medfinansiering krävs från näringslivet. Under året beviljades två projekt med sammanlagt ca 2,9 mnkr. Även i detta program väljer lärosätena själva forskningsområdet.

Finansiering av utbildning på doktors-, licentiat- och magisternivå i samverkan med näringsliv och institut (KUB), totalt 76 mnkr

Ett nytt program, Expertkompetens för innovation, startade under året. Planeringsbidrag (steg 1) beviljades med totalt 11,6 mnkr. Programmet är en utveckling av stiftelsens tidigare Expertkompetensprogram som startades 1998 och som syftade till att ta fram avancerade utbildningar för näringslivets behov inom vissa utvalda områden (exv. affärsutveckling). Det nya programmet har samma syfte, men de sökande definierar utbildningsområde tillsammans med näringslivet. Steg 2 beslutas 2012.

De tidigare beviljade forskningsprofilerna vid ett antal nya lärosäten erbjöds möjlighet att, efter sex års verksamhet, söka medel för ytterligare två år i programmet Forskningsprofil+ i syfte att positionera profilen även i ett internationellt perspektiv. Sex projekt beviljades totalt 60 mnkr. Forskningsområden är programvaruteknik (Blekinge tekniska högskola), fältrobotik (Örebro universitet), tjänsteekonomi (Karlstads universitet), inbyggda system (Högskolan i Halmstad), industriell IT (Mittuniversitetet) och informationsfusion (Högskolan i Skövde).

Inom KK-miljöprogrammet beviljades 4,7 mnkr för uppbyggnad av forskningsmiljöer.

Beviljat stöd per lärosäte

I diagram nedan framgår beviljat stöd (samtliga program inom områdena HÖG, KUB och IT) till de nya lärosätena 2011.

Omstrukturering av forskningsinstitut (FI), 0 mnkr

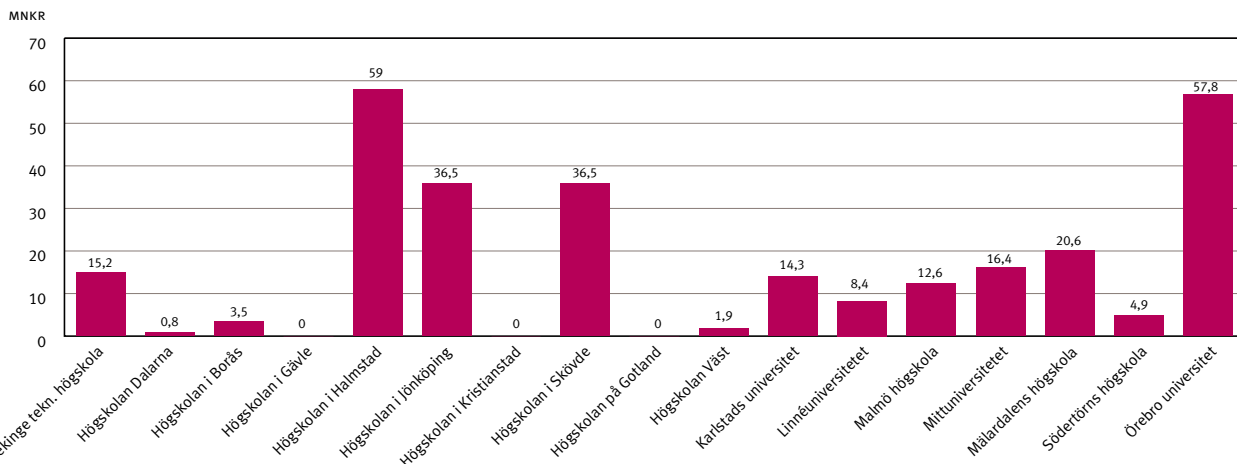
Stiftelsen arbetade till och med 2006 aktivt med omstruktureringen av de svenska industriforskningsinstituterna i enlighet med stadgarna. Ett planerat program om 40 mnkr med beslut 2011 för forskningsinstitut i samarbete med nya lärosäten ställdes in efter styrelsebeslut, varför budgeten inom området FI inte utnyttjades. Programmet har omarbetats och en ny utlysning sker 2012.

Vid utgången av 2011 fanns 53 mnkr tillgängligt för fortsatta beslut inom området.

Främjande av informationsteknologi (IT), totalt 0,8 mnkr

Inom detta område arbetar stiftelsen med IT inom den högre utbildningen. Beslut om två pilotprojekt fattades under 2011. En utredning har skett inom kansliet om utvecklingen på området både nationellt och internationellt. Styrelsen beslutade i december 2011 att ett program för IT i högre utbildning ska utarbetas och presenteras för styrelsen i början av 2012. Utlysning sker hösten 2012.

DIAGRAM 1 Beviljat stöd per nytt lärosäte 2011

Övriga projekt, totalt 3,2 mnkr

Medlen användes bl.a. till konferensen Högskola och samhälle i samverkan samt för bidrag till Forskningspolitiska institutet vid Lunds universitet för forskning och studier i samverkan med stiftelsens kansli.

Stiftelsens åtagande 2011

Årets beslutade stöd till projekt

Årets beslutade stöd (totalt för HÖG, KUB, FI, IT och gemensamma projekt) uppgick till 291 mnkr. Återförda och återbetalda medel från projekt uppgår till 16 mnkr. Antalet beviljade projekt uppgick till 67. En förteckning över beviljade projekt finns i stiftelsens verksamhetsberättelse.

I diagram nedan framgår fördelningen av det beslutade stödet per område, brutto. Totalt utbetalades 311 mnkr till projektstöd 2011.

Kostnader för kansli, kapitalförvaltning samt övriga externa kostnader (mnkr)

	2011	2010	2009
Övriga externa kostnader (programanknutna kostnader)	5,1	6,3	16,0
Kapitalförvaltning	7,8	6,4	5,8
Personal (exkl. kapitalförvaltning)	25,1	31,0	46,5
Administration	20,1	22,5	23,2
Summa	58,1	66,2	91,5

Antalet anställda vid kansliet (exkl. kapitalförvaltningen) har minskat (se not 3 till årsredovisningen). Neddragningen gäller såväl kärnverksamheten som det administrativa stödet. Även de programanknutna kostnaderna har minskat kraftigt.

Kapitalförvaltningen utökades i november 2011 med en befattning efter att ha varit bemannad med en person ända sedan starten 1994. I posten ingår även kostnader för back office-funktionen som finns på Kammarkollegiet samt förvaltnings- och depåavgifter.

Beslutat, ej utbetalat stöd till projekt

Beslutade, ej utbetalat stöd till projekt uppgick den 31 december 2010 till 566,3 mnkr. Skuldens förändring under 2011 framgår av nedanstående tabell.

Ingående balans 1 jan 2011	566,3 mnkr
Beslut 2011	+ 291,4 mnkr
Återförda medel	- 12,0 mnkr
Utbetalningar	- 311,0 mnkr
Utgående balans 31 dec 2011	534,7 mnkr

DIAGRAM 2 Beviljat stöd per område 2011

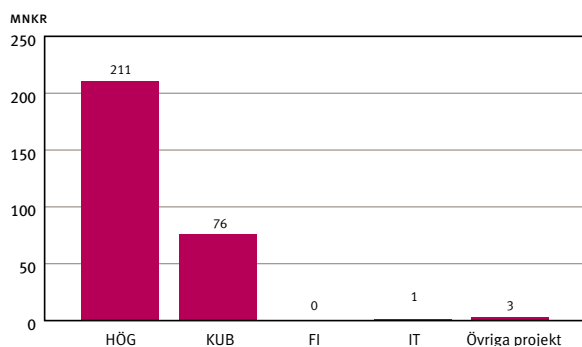
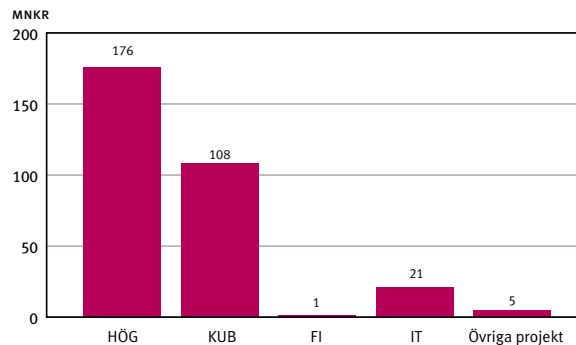

DIAGRAM 3 Utbetalat stöd till projekt per område 2011

Stiftelsens verksamhet 1995–2011

Under de 17 år som stiftelsen verkat har totalt 2 259 projekt beviljats stöd med 6,9 miljarder kr. Av det beviljade beloppet har hittills ca 6,3 miljarder kr utbetalats.

Kvarvarande kapital per område

I § 4 i stiftelsens stadgar anges vad som ska gälla för medelsanvändningen (se sid. 58). En modell har skapats där stiftelsens ursprungliga kapital, 3 597 mnkr, delades mellan de fyra områdena HÖG, KUB, FI och IT. Kortfattat innebär modellen att utbetalningar dras från det ursprungliga kapitalet i varje del samtidigt som avkastningen läggs till. Kansliets kostnader fördelas på resp. verksamhetsområde.

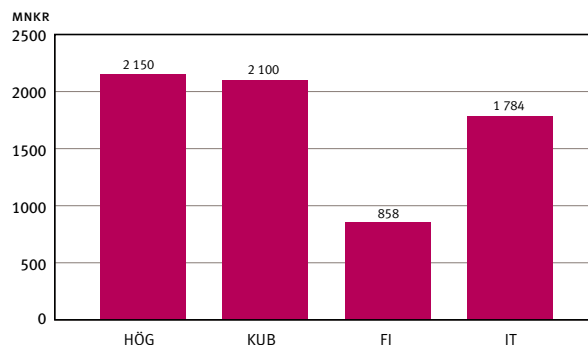
Det kvarvarande kapitalet (marknadsvärde) uppgick 2011-12-31 till 5,9 miljarder kr, (skuld avseende beslutat ej utbetalat stöd är avdragen). Fördelning per område framgår av nedanstående tabell.

Skatter

KK-stiftelsens verksamhet syftar – enligt propositionen 1993/94:177 om utbildning och forskning, kvalitet och konkurrenskraft – till att främja Sveriges konkurrenskraft genom kunskaps- och kompetensutveckling. Hur detta ska ske framgår närmare av stiftelsens stadgar. Stiftelsen har cirka 10 delprogram med inriktning på uppbyggnad av profilerade forskningsmiljöer vid nya lärosäten och forskningsinstitut, kunskaps- och kompetensutbyte mellan högskola och näringsliv samt på IT och lärande. Syftet med programmen är att höja kompetensnivån i såväl näringsliv som lärosätena.

Enligt 7 kap. 3 § inkomstskattelagen (1999:1229) är en stiftelse som uppfyller ändamåls-, verksamhets- och fullföljdskraven begränsat skattskyldig till inkomstskatt. Det innebär bland annat att den inte betalar skatt på kapitalavkastning. KK-stiftelsen stöder sådana projekt som omfattas av det allmännyttiga ändamålet att främja vetenskaplig

DIAGRAM 4 Beviljat stöd per område 1995–2011

forskning genom bidrag till bland annat universitet och högskolor. Vidare stöder KK-stiftelsen projekt som såväl direkt som indirekt avser undervisning och utbildning genom att ge bidrag till olika intressenter som verkar för att höja kompetensen på områden inom stiftelsens stadgeenliga verksamhetsfält. Stiftelsen har vid en samlad bedömning kommit fram till att bidrag ges till sådan verksamhet som till helt dominerande del omfattas av lagens krav för begränsad skattskyldighet.

Stiftelsens förmögenhet och kapitalförvaltning

Marknadsvärde

Marknadsvärdet på stiftelsens tillgångar var vid årets början ca 7,4 miljarder kr. Vid årets slut var marknadsvärdet ca 6,4 miljarder kr.

Förvaltning av stiftelsens kapital

Stiftelsens kapital förvaltas av anställda förvaltare i stiftelsen. Köp och försäljning av aktier och hedgefonder sker från stiftelsen medan back office-funktionen huvudsakligen sköts av Kammarkollegiet i enlighet med ingånget avtal. Avtal finns även om stiftelsens deltagande

Verksamhetsområde	1994-08-01		2011-12-31		2010-12-31
	Ursprungligt kapital	Andel	Kvarvarande kapital, mnkr		
Forskning vid nya universitet och högskolor (HÖG)		35	1 259*	bundet 1 595 fritt 2 505	1 564 23 195
Kunskapsutbyte näringsliv, högskola och forskningsinstitut (KUB)		25	899	1 361	1 604
Omstrukturering forskningsinstitut (FI)		10	360	53	56
Främjande av IT-användning (IT)		30	1 079	397	447
Summa		100	3 597	5 911	6 866

* Vid stiftelsens start bestod HÖG-området endast av bundet kapital.

i Kammarkollegiets räntekonsortium. Kammarkollegiet förvaltar också en mindre portfölj med kreditobligationer för stiftelsens räkning. Stiftelsens likvida medel finns på bankkonto.

Riktlinjer för kapitalförvaltningen

Styrelsen beslutar om riktlinjerna för kapitalförvaltningen och har det yttersta ansvaret för att de följs.

Riktlinjerna behandlar ansvarsfördelningen mellan styrelse, kapitalutskott och förvaltare, tillåtna innehav, index, rapportering m.m.

KAPITALUTSKOTTET – som består av två styrelseledamöter, två expertledamöter samt vd (tom 2011-12-14) och kapitalförvaltningschefen – följer upp att riktlinjerna följs, har möjlighet att besluta om mer detaljerade regler för kapitalförvaltningen samt genomför utvärderingar av kapitalförvaltningen tillsammans med extern part. Utskottet sammanträder 5–6 gånger per år.

INOM KAPITALFÖRVALTNINGEN förvaltas löpande stiftelsens kapital i enlighet med riktlinjerna. Kapitalförvaltningschefen ansvarar för risk- och avkastningsmätning samt rapporterar till kapitalutskottet och styrelsen.

I portföljen är lägsta tillåtna aktieandel 40 % och högsta tillåtna 75 %. Räntebärande placeringar ska utgöra lägst 20 % och högst 50 % av portföljen. Högst 15 % får placeras i hedgefonder.

Ett generellt mål om en real genomsnittlig avkastning på lång sikt – mer än tre år – med 5 % är fastställt. En referensportfölj finns vars avkastning jämförs med KK-stiftelsens.

En större översyn av riktlinjerna görs under 2012 för att anpassa dessa (portföljsammansättning, avkastningsmål m.m.) till styrelsens beslut om en 10-årig planeringshorisont för den icke-eviga delen av stiftelsens verksamhet.

Förändringar i portföljen

Tillgångsslag	2011-12-31	2010-12-31	2009-12-31
Aktier	63,8 %	70,9 %	71,7 %
Hedgefonder	9,5 %	6,3 %	6,1 %
Kammarkollegiets räntekonsortium	16,4 %	14,2 %	16,6 %
Kreditobligationer	4,5 %	1,5 %	1,6 %
Kassa	5,8 %	7,1 %	4,0 %
Summa	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Avkastning

Totalavkastningen på stiftelsens kapital 2011 blev –8,5 % (referensportföljen –6,9 %). Totalavkastningen 2010 var +19,8 %.

AKTIEPORTFÖLJEN

Marknadsvärdet på stiftelsens aktieportfölj var vid årets början 5 249 mnkr och vid årets slut 4 101 mnkr. Aktier har nettosålt under året med ca 240 mnkr.

Börsåret har varit turbulent och OMX Stockholm Gross Index föll med 13,7 % (+26,5 %). Avkastningen i KK-stiftelsens aktieportfölj blev –14,9 % (+27,8 %).

Aktieutdelningarna uppgick till 182 mnkr (134 mnkr).

RÄNTEKONSORTIUM

Marknadsvärdet på stiftelsens innehav i Kammarkollegiets räntekonsortium var vid årets ingång 1 049 mnkr och vid årets utgång 1 055 mnkr. Utdelningen var 50 mnkr (44 mnkr).

Totalavkastningen – värdeförändring och direktavkastning – för Räntekonsortiet blev 5,4 % (1,3 %) jämfört med index 5,2 % (0,69 %).

HEDGEFONDER

Marknadsvärdet på innehavet i hedgefonder var vid utgången av året 613 mnkr. Avkastningen var 3,9 % (5,9 %). Utdelningarna under året, ca 13 mnkr, återinvesterades. Nyinvesteringar har gjorts under året med ca 120 mnkr.

KREDITOBLIGATIONS-PORTFÖLJ OCH ÖVRIGA RÄNTEPRODUKTER

Stiftelsen har en mindre kreditobligationsportfölj som förvaltas av Kammarkollegiet efter riktlinjer för investeringar från stiftelsen. Innehavet är avsett att vara långsiktigt.

Avkastningen var 6,1 % (2,6 %). Index var 6,8 % (2,04 %). Marknadsvärdet i slutet på 2011 var ca 117 mnkr. Under året investerades 170 mnkr i ränteobligationer vars avkastning är beroende av utvecklingen för 3-månaders Stibor, dock med en lägsta garanterad nivå.

LIKVIDA MEDEL

Behållningen på stiftelsens tre bankkonton var vid årets ingång 554 mnkr och vid årets slut 381 mnkr. Erhållna räntor uppgick till 8 mnkr (2 mnkr). Räntan var i början på året 1,14 % för att i slutet på året vara 1,86 %. Avkastningen på likvida medel var för helåret 2011 1,97 % (0,41 %).

Bundet kapital

Ca 1,6 miljarder kr av kapitalet är bundet och endast avkastningen på kapitalet får delas ut. Denna del avser ändamålet profilerad forskning vid nya universitet och högskolor. I övrigt får enligt stadgarna både kapital och avkastning delas ut. Värdesäkring av det bundna kapitalet sker med uppräknings baserad på KPI enligt styrelsebeslut. Värdesäkringen 2011 uppgick till 30,7 mnkr. Totalt har det bundna kapitalet värdesäkrats med 336 mnkr under 1994–2011.

Marknadsvärdet på stiftelsens finansiella tillgångar 1994–2011

Marknadsvärdet på stiftelsens kapital, som vid bildandet i augusti 1994 uppgick till 3 597 mnkr har under åren utvecklats enligt vidstående diagram 5. Vid utgången av 2011 var marknadsvärdet 6 441 mnkr.

Övrigt

Riskhantering

Stiftelsen arbetar kontinuerligt med att hantera och minimera operativa risker i verksamheten. Områden som berörs är bl.a. bedömningsprocessen (av inkomna ansökningar), kontroll av användningen av stiftelsens medel, återrapportering av projektens resultat m.m. Risker inom kapitalförvaltningen behandlas i särskild ordning. Stiftelsens kapitalförvaltare ansvarar för riskmätning och rapporterar till kapitalutskott och styrelse.

Utöver det grundläggande kravet på vetenskaplig kvalitet, måste de projektansökningar som kommer till stiftelsen också visa på relevans för näringslivet och utformningen av samarbetet med näringslivet. Ett arbete med att förtydliga kriterierna och deras innebörd påbörjades under 2011, arbetet fortsätter 2012.

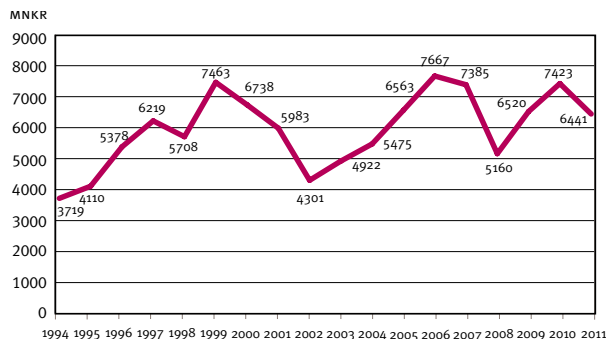
Nyckeltal

Flerårsöversikt (mnkr)	Not	2011	2010	2009	2008	2007
Beslutade stöd	7	291	318	158	249	212
Återförda stöd	7	-16	-29	-22	-10	-56
Nettostöd		275	289	136	239	156
Totalt utbetalda stöd		311	275	297	191	226
Resultat från avyttring finansiella anläggningstillgångar	2	440	612	146	24	430
Årsresultat		649	758	308	185	642
Eget kapital (bokfört värde)	7	5 456	5 082	4 622	4 450	4 504
Eget kapital (marknadsvärde) *	7	5 911	6 866	5 969	4 452	6 718
Förvalt kapital **	5	6 441	7 423	6 520	5 160	7 385

* Eget kapital + skillnaden mellan marknadsvärde och anskaffningsvärde finansiella anläggningstillgångar

** Marknadsvärdet av bokförda finansiella anläggningstillgångar och likvida medel

DIAGRAM 5 Marknadsvärde på stiftelsens finansiella tillgångar

Ett utvecklingsarbete pågår om hur återrapportering (såväl verksamhetsmässigt som ekonomiskt) ska ske från motparterna av stiftelsens stöd.

En granskning av hur stiftelsens medel använts och redovisats i ett antal slumpvis utvalda externa projekt genomfördes 2011. Granskningen utfördes tillsammans med stiftelsens revisorer.

Därutöver har genomförts en fördjupad granskning av stiftelsens kapitalförvaltning. Granskningen avsåg rapporteringsrutiner inom kapitalförvaltningen samt kontroll och uppföljning av utlagd verksamhet till Kammarkollegiet. En plan för åtgärdande av rapporterade iakttagelser från granskningen har beslutats av styrelsen. Detta arbete har påbörjats.

RESULTATRÄKNING

Belopp i tkr

	Not	2011	2010
Stiftelsens intäkter			
Utdelning på aktier och hedgefonder		195 276	147 074
Ränteintäkter		68 693	52 804
Resultat från avyttring av finansiella anläggningstillgångar	2	439 719	612 046
Övriga intäkter		6 114	14 089
Summa intäkter		709 802	826 013
Stiftelsens kostnader			
Finansiella omkostnader		-1 235	-1 275
Administrationskostnader		-25 087	-23 011
Övriga externa kostnader		-2 852	-6 246
Personalkostnader	3	-30 578	-35 129
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	4	-1 308	-2 305
Summa kostnader		-61 060	-67 966
REDOVISAT ÅRSRESULTAT		648 742	758 047

BALANSRÄKNING

Belopp i tkr

TILLGÅNGAR	Not	2011-12-31	2010-12-31
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	4	2 714	3 632
		2 714	3 632
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier och andelar	5	5 597 221	5 085 281
		5 597 221	5 085 281
Summa anläggningstillgångar		5 599 935	5 088 913
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		6 246	7 478
Övriga kortfristiga fordringar		386	11 710
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	6	10 005	4 466
		16 637	23 654
Likvida medel			
Kassa och bank		380 908	554 054
		380 908	554 054
Summa omsättningstillgångar		397 545	577 708
SUMMA TILLGÅNGAR		5 997 480	5 666 621

BALANSRÄKNING

Belopp i tkr

EGET KAPITAL OCH SKULDER	Not	2011-12-31	2010-12-31
Eget kapital	7		
Bundet eget kapital			
Stiftarkapital		1 594 601	1 563 953
		1 594 601	1 563 953
Fritt eget kapital			
Balanserade medel		3 212 185	2 759 974
Årets resultat		648 742	758 047
		3 860 927	3 518 021
Summa eget kapital		5 455 528	5 081 974
Avsättningar			
Beslutade anslag, ej kontrakterade		158 324	–
Summa avsättningar		158 324	0
Långfristiga skulder			
Kontrakterade, ej utbetalda anslag		230 245	270 270
Summa långfristiga skulder		230 245	270 270
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		1 923	5 516
Kontrakterade, ej utbetalda anslag		146 121	296 108
Övriga skulder		971	4 737
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	8	4 368	8 016
Summa kortfristiga skulder		153 383	314 377
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		5 997 480	5 666 621
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

NOTER MED REDOVISNINGSPRINCIPER OCH BOKSLUTSKOMMENTARER

Belopp i tkr om inget annat anges

NOT 1 REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med föregående år, om inte annat anges. För att ge en mer rättvisande bild är resultaträkningens uppställningsform anpassad till stiftelsens verksamhet.

Värderingsprinciper m m

Tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärden. Fordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta. Intäkter redovisas till verkligt värde av vad stiftelsen fått eller erhållit eller kommer att få.

Aktier och andelar

Stiftelsens värdepappersinnehav är långfristigt och förvaltas av stiftelsen som en portfölj. Värdering av värdepappersinnehaven sker kollektivt som en portfölj till det lägsta av anskaffningsvärde och marknadsvärde. Detta innebär att om värdepappernas sammanlagda anskaffningsvärde överstiger det sammanlagda marknadsvärdet sker nedskrivning av portföljens värde till det sammanlagda marknadsvärdet.

Från och med 2011 värderas obligationer till upplupet anskaffningsvärde, vilket

innebär att eventuellt över- eller underparivärde skrivs av under obligationens löptid. Effekten av ändringen uppgår till mindre än 10 tkr.

Anslag

Beslutade anslag redovisas direkt mot fritt eget kapital. Från och med 2011-04-01 redovisas beslutade anslag som avsättningar fram till dess att avtal slutits mottagare av anslag. När sedan avtal slutits redovisas en skuld. Beslutade och kontrakterade, men ej utbetalade anslag, redovisas som kortfristiga skulder, om utbetalning ska ske inom högst ett år, respektive långfristiga skulder om utbetalning ska ske senare än efter ett år.

Avskrivningsprinciper för anläggningstillgångar

Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungliga anskaffningsvärden och beräknad ekonomisk livslängd.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Datorer	2 år, 3 år och 5 år
Inventarier	5 år
Förbättringsutgift på annans fastighet	5 år och 10 år

NOT 2 RESULTAT FRÅN AVYTTRING AV FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	2011	2010
Vinst vid avyttring	511 829	659 433
Förlust vid avyttring	-72 110	-47 387
	439 719	612 046

NOT 3 LÖNER, ANDRA ERSÄTTNINGAR OCH SOCIALA AVGIFTER Belopp i kr om inget annat anges	2011	2010
Medelantalet anställda (Omräknat till heltidsanställda)		
Kvinnor	16	17
Män	9	12
Totalt	25	29
Löner, ersättningar, sociala avgifter och pensionskostnader		
Löner och ersättningar till styrelsen	595 000	807 500
Löner och ersättningar till verkställande direktören	1 497 889	1 458 000
Löner och ersättningar till övriga anställda	18 342 646	20 154 863
Summa	20 435 535	22 420 363
Sociala avgifter enligt lag och avtal	12 725 217	13 882 738
Totalt	33 160 752	36 303 101
(varav pensionskostnader för verkställande direktören)	500 536	416 015
(varav pensionskostnader för övriga anställda)	4 265 780	4 812 338
Styrelseledamöter och ledande befattningshavare		
Antal styrelseledamöter		
Kvinnor	6	6
Män	4	4
Totalt	10	10
Antal personer i stiftelsens ledning		
Kvinnor	3	3
Män	2	2
Totalt	5	5

Styrelsearvoden

Ordföranden: 50 000 kr/år

Vice ordföranden: 25 000 kr/år

Ledamot: 15 000 kr/år

Sammanträdesarvode: 10 000 kr/sammanträde

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader till externa personer och bedömare uppgår till totalt 2 649 tkr (2 786 tkr).

Vd är tillsvidareanställd. Om Stiftelsen säger upp vd senast den 1 oktober 2014 har denna, enligt avtal, rätt till ett avgångsvederlag motsvarande 18 månadslöner. Efter denna tidpunkt bortfaller rätten till avgångsvederlag.

Kapitalförvaltningschefen är tillsvidareanställd. Om Stiftelsen säger upp kapitalförvaltningschefen har denne, enligt avtal, rätt till avgångsvederlag motsvarande 10,5 månadslöner.

Vare sig VD eller kapitalförvaltningschefen erhåller prestationsbaserad lön (bonus).

NOT 4 MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	2011-12-31	2010-12-31
Datorer och inventarier		
Ingående anskaffningsvärden	15 915	17 948
- Inköp	552	725
- Försäljningar och utrangeringar	-3 957	-2 758
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	17 904	18 219
Ingående avskrivningar	-12 283	-12 735
- Försäljningar och utrangeringar	3 795	2 758
- Avskrivningar	-1 308	-2 306
Utgående avskrivningar	-9 796	-12 283
Utgående restvärde enligt plan	2 714	3 632
Projekttanknutna datorer och inventarier		
Ingående anskaffningsvärden	205	739
- Försäljningar och utrangeringar	-205	-534
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	0	205
Ingående avskrivningar	-205	-739
- Försäljningar och utrangeringar	205	534
Utgående avskrivningar	0	-205
Utgående restvärde enligt plan	0	0
Summa materiella anläggningstillgångar	2 714	3 632

NOT 5 AKTIER OCH ANDELAR	2011-12-31	2010-12-31
Aktieinnehav		
Ingående anskaffningsvärden	3 477 099	3 350 156
Tillkommande värdepapper	2 099 854	1 405 507
Avgående värdepapper	-1 900 632	-1 278 564
Utgående redovisat värde, aktieinnehav	3 676 321	3 477 099
Andelar i hedgefonder		
Ingående anskaffningsvärde	449 579	390 352
Tillkommande värdepapper	136 938	59 227
Avgående värdepapper	-14 260	-
Reinvesterad utdelning	13 436	-
Utgående redovisat värde, andelar i hedgefonder	585 693	449 579
Kreditobligationer		
Ingående anskaffningsvärden	103 805	98 073
Omvärdering ingående anskaffningsvärden	5	-
Tillkommande värdepapper	235 341	59 617
Avgående värdepapper	-58 705	-53 885
Upp-/nedskrivningar	-38	-
Utgående redovisat värde, kreditobligationer	280 408	103 805
Räntekonsortium		
Ingående anskaffningsvärden	1 054 798	1 054 798
Utgående redovisat värde, räntekonsortium	1 054 798	1 054 798
Summa bokfört värde aktier och andelar	5 597 220	5 085 281
Likvida medel	380 908	554 054
Summa finansiella anläggningstillgångar och likvida medel, bokfört värde	5 978 128	5 639 335
Marknadsvärde		
Aktier och andelar	4 101 054	5 248 532
Hedgefonder	613 073	466 458
Kreditobligationer	290 516	105 122
Räntekonsortium	1 055 403	1 048 782
Likvida medel	380 908	554 054
Summa finansiella anläggningstillgångar och likvida medel, marknadsvärde	6 440 954	7 422 948

Varav marknadsvärde utlånade aktier 3 727 788 (4 469 493).

Stiftelsen har enligt avtal med Nordea Bank AB (publ) vid varje tillfälle fullgod säkerhet för utlånade aktier.

NOT 6 FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

	2011-12-31	2010-12-31
Förutbetalda hyror	1 461	1 509
Upplupna ränteintäkter	7 110	2 045
Övriga förutbetalda kostnader	1 434	912
Summa förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	10 005	4 466

NOT 7 FÖRÄNDRING AV EGET KAPITAL Belopp i kr om inget annat anges

	Stiftarkapital bundet	Balanserat resultat	Beslutade projektmedel	Årets resultat	Totalt eget kapital
Eget kapital 2011-01-01	1 563 953 241	3 057 596 186	-297 622 363	758 047 252	5 081 974 316
Omföring balanserat resultat		460 424 889	297 622 363	-758 047 252	
Värdesäkring bundet eget kapital	30 647 871	-30 647 871			
Årets beslutade stöd			-291 366 510		-291 366 510
Årets återförda stöd			12 041 302		12 041 302
Årets återbetalda stöd			4 136 621		4 136 621
Årets resultat			0	648 742 246	648 742 246
Eget kapital 2011-12-31	1 594 601 112	3 487 373 204	-275 188 587	648 742 246	5 455 527 975

NOT 8 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	2011-12-31	2010-12-31
Avvecklingskostnader personal	1 108	4 532
Upplupna semesterlöner	1 184	1 410
Upplupna sociala avgifter	843	1 613
Särskild löneskatt	-375	-407
Förutbetald hyresrabatt	747	480
Fondförvaltningsavgift	499	97
Revisionskostnader	139	131
Övriga upplupna kostnader	178	160
Förutbetald hyresintäkt	45	-
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	4 368	8 016

Stockholm den 28 mars 2012

Christina Ullenius
Ordförande

Ola Asplund

Lena Blomberg

Eva Cederbalk

Bengt-Olof Elfström

Maria Khorsand

Leif Larsson

Britta Lundgren

Margareta Norell Bergendahl

Madelene Sandström
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats 2012-03-30
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Ulrika Granholm Dahl
Auktoriserad revisor

Förtroendevalda revisorer

Anders Forsberg

Sture Nordh
Suppleant

REVISIONSBERÄTTELSE

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN

Vi har reviderat årsredovisningen för Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling för år 2011. Stiftelsens årsredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 57–73.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorernas ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och utfört revisionen för att med rimlig säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur stiftelsen upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i stiftelsens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även reviderat styrelsens förvaltning för Stiftelsen kunskaps- och kompetensutveckling för år 2011.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförförordnandet.

Revisorernas ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om huruvida vi vid vår granskning funnit att någon ledamot i styrelsen handlat i strid med stiftelselagen eller stiftelseförförordnandet. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Som underlag för vårt uttalande har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i stiftelsen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot är ersättningsskyldig mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande. Vi har även granskat om någon styrelseledamot på annat sätt har handlat i strid med stiftelselagen eller stiftelseförförordnandet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Uttalande

Styrelseledamöterna har inte handlat i strid med stiftelselagen eller stiftelseförförordnandet.

Stockholm den 30 mars 2012

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Ulrika Granholm Dahl
Auktoriserad revisor

Förtroendevalda revisorer

Anders Forsberg

Sture Nordh
Suppleant

KK-stiftelsen, högskolornas forskningsfinansiär, finansierar framförallt forskning vid Sveriges nya högskolor och universitet, när den sker i samverkan med näringslivet. Stiftelsen verkar bland annat för att lärosätena ska bygga internationellt konkurrenskraftiga forskningsmiljöer, arbeta långsiktigt kring strategisk profilering och öka samarbetet mellan akademi, näringsliv och institut. KK-stiftelsen har sedan starten 1994 satsat över 7,8 miljarder kronor i fler än 2 100 projekt.

KK-stiftelsen

Box 3222, 103 64 Stockholm
Telefon 08-56 64 81 00
www.kks.se